

**VYSOKÁ ŠKOLA EVROPSKÝCH A REGIONÁLNÍCH
STUDIÍ, O. P. S., ČESKÉ BUDĚJOVICE**

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

**DOMÁCÍ NÁSILÍ A INTERDISCIPLINÁRNÍ PŘÍSTUPY
K JEHO ŘEŠENÍ**

Autor práce: Martina Červeňová-Mikešová
Studijní obor: BPC
Forma studia: kombinovaná
Vedoucí práce: prof. PhDr. Emanuel Pecka, CSc.
Katedra: Katedra společenských věd

2009

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci vypracovala samostatně s využitím uvedených pramenů a literatury

Souhlasím, aby práce byla uložena v knihovně Vysoké školy evropských a regionálních studií v Českých Budějovicích a zpřístupněna ke studijním účelům.

.....

Děkuji vedoucímu bakalářské práce prof. PhDr. Emanuelu Peckovi, CSc., za cenné rady, připomínky a metodické vedení práce.

Obsah

Úvod.....	6
1. Problematika domácího násilí.....	9
1.1. Co rozumíme pod pojmem domácí násilí?.....	9
1.2. Znaky DN.....	9
1.2.1. Dlouhodobost.....	9
1.2.2. Opakování násilí.....	9
1.2.3. Vzdávající intenzita násilí.....	10
1.2.4. Složitý postoj ohrožené osoby k osobě násilné.....	10
1.3. Formy násilí.....	10
1.3.1. Fyzické násilí.....	10
1.3.2. Psychické násilí.....	10
1.3.3. Sexuální násilí.....	12
1.3.4. Ekonomické násilí.....	12
1.4. Profil pachatele, oběti.....	12
1.4.1. Oběť.....	12
1.4.2. Pachatel.....	14
1.5. Děti, svědci domácího násilí.....	15
1.6. Ochrana lidských práv.....	16
1.7. Statistika.....	17
1.7.1. Údaje o výzkumu.....	17
1.7.2. Graf č. 1. Znalost pojmu „domácí násilí“.....	18
1.7.3. Graf č. 2. Postoje k domácímu násilí jako společenskému jevu... ..	19
1.7.4. Graf č. 3. Chování oběti.....	19
2. Vznik, záměr pilotního projektu „Interdisciplinární spolupráce“.....	20
2.1. První kroky, vedené k záměru pilotního projektu.....	20
2.1.1. Systémové řešení problematiky DN.....	21
2.1.2. Cíle meziresortní pracovní skupiny.....	21
2.1.3. Schválení, návrh, realizace projektu.....	22
2.1.4. Dílčí cíle projektu.....	22
2.1.5. Modelová situace.....	23
2.2. Pilotní projekt IDS – Ostravský model.....	25
2.2.1. Interdisciplinární tým.....	25
2.2.2. Situační zpráva.....	26

2.2.3.	Principy součinnosti – interní pomůcky	27
2.2.4.	Budování a provoz DONA Centra BKB.....	29
2.2.5.	Fungování systému/modelu v praxi.....	31
2.2.6.	Znaky nové praxe.....	32
3.	Realizace projektu – de lege ferenda, metodické pokyny.....	34
3.1.	Aliance proti domácímu násilí	34
3.2.	Metodika SARA DN	35
4.	Možnosti a meze intervence jednotlivých profesí v ČR	38
4.1.	Policie ČR	38
4.1.1.	Úkoly policie v případech přijetí oznámení o domácím násilí	38
4.1.2.	Postup policisty na místě oznámeného domácího násilí.....	39
4.1.3.	Dokumentace případu domácího násilí.....	41
4.2.	Intervenční centra (IC)	41
4.2.1.	Etický kodex pracovníků IC	42
4.2.2.	Spolupráce s jinými institucemi.....	44
4.3.	Orgány sociálně-právní ochrany dětí	45
4.3.1.	Azylové domy.....	46
4.4.	Specializovaná poradenská činnost centra domácího násilí.....	47
4.5.	Zdravotníci	47
4.6.	Oddělení přestupků	48
5.	Systém sdělování informací z pohledu zákona	50
6.	Mezinárodní závazky v oblasti prevence násilí	53
6.1.	Organizace spojených národů	53
6.1.1.	Deklarace OSN o Eliminaci násilí na ženách (1993)	53
6.1.2.	Úmluva OSN (1989).....	54
6.1.3.	Pekingská platforma	54
6.2.	Evropská úmluva o dodržování lidských práv a Rada Evropy	54
6.3.	Amsterodamská smlouva	55
	ZÁVĚR.....	56
	SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY	59
	SEZNAM ZKRATEK.....	61
	SEZNAM PŘÍLOH	62
	ABSTRAKT.....	89
	ABSTRACT	90

ÚVOD

Lidské vztahy jsou to nejsložitější, s čím je možné se v lidské komunikaci setkat (co je v lidské komunikaci možno potkat). Pokud nejsou schopny osoby blízké či osoby žijící ve společné v domácnosti komunikovat, dostaví se tzv. komunikační krize, která se projevuje nepochopením, intolerancí, podezíráním, žárlivostí a v neposlední řadě může dojít až k samotnému násilí.

Násilí se může objevit u čerstvě zamilovaných párů a stejně tak i u dlouholetých vztahů. Vztahů zocelených životními krizemi i vztahů zdánlivě harmonických. Násilí se objevuje nejen mezi partnerskými páry, ale nevyhýbá se komunitám starších a bohužel ani dětským kolektivům. S násilím se tedy může setkat kdokoli, kdykoli a nezáleží na věku, národnosti a ani na postavení.

Přes všechnu tuto širokou paletu výskytu má domácí násilí jednoznačného jmenovatele, a to je „soukromí“. Ve většině případů se vše odehraje beze svědků, za zdmi bytů, a tudíž zůstává vše po dlouhou dobu neodhaleno. Oběti tedy zůstávají se svou v podstatě velmi vážnou situací úplně samy.

Ráda bych věřila, že se to stává jen ve výjimečných případech, ale to bohužel není pravda. Násilí za zavřenými dveřmi se dokonce vyskytuje tak často, že bychom mohli říct, že je ze statistického hlediska naprosto běžné.

Z osobní zkušenosti, jako svědek domácího násilí, jsem měla skeptický náhled na pomoc obětem domácího násilí ze strany státu a jeho institucí. Minimální informovanost o možnostech, které jsme mohli využít, dali podnět k tomu, abych hledala informace k tomuto tématu a hlavně jaké má stát možnosti, jak může pomoci obětem domácího násilí a jakým způsobem bojuje proti domácímu násilí. V době kdy proběhla tato událost, byla účinná ochrana oběti ze strany státu, státních orgánů či orgánů samosprávných celků a nestátních organizací „v plenkách“.

Prvotním zlomovým bodem v přístupu řešení problematiky domácího násilí bylo podání návrhu spolupráce mezi všemi orgány, organizacemi, které se touto problematikou zabývají. Zkoordinovat práci, kompetence, odborné vyškolení všech potřebných pracovníků byl nelehký úkol. Návrh tzv. „Interdisciplinární spolupráce“ vyvrcholil nastartováním

Pilotního projektu v Ostravě, který se velice osvědčil a postupně se zavedl do dalších krajů v České Republice. Poté následovaly další nutné úpravy stávající legislativy a vznik nových zákonů, které se nejvíce zaměřují na pomoc a ochranu obětí.

Bakalářskou práci jsem rozdělila do šesti kapitol, z nichž v úvodní kapitole se zaměřuji na definování, výklad základních pojmů, vztahující se k domácímu násilí. V této kapitole je zahrnuta statistika na základě sociologického výzkumu, který zveřejnil Bílý kruh bezpečí a Philips Morfia ČR a.s. Statistika obsahuje porovnání změn v průběhu několika let, tak jak je veřejnost informována o problematice domácího násilí. Informace jsem čerpala z literatury, která je specificky zaměřena na problematiku domácího násilí jak z pohledu sociálního, tak i z pohledu psychologického.

V druhé kapitole poukazuji na vývoj změn přístupu v boji proti domácímu násilí v České republice z pohledu spolupráce mezi státními orgány a organizacemi (státními), tak i nestátními organizacemi a veřejností. Informace, které během vývoje změn proběhly v rámci interdisciplinární spolupráce, nastartovaly nové možnosti v boji proti domácímu násilí a pomoci obětem domácího násilí. Fungování propojení spolupráce mezi organizacemi se ověřilo v Pilotním projektu interdisciplinární spolupráce v Ostravě. V kapitole jsou uvedeny všechny potřebné kroky, které bylo nutné splnit pro funkčnost a následnou realizaci projektu. Klíčovým bodem pro vznik projektu, bylo založení DONA centrum, který je iniciátorem Pilotního projektu. Informace jsou čerpány z podkladů získaných z organizací DONA centrum, Bílého kruhu bezpečí a ROSA.

Realizace projektu je definována v třetí kapitole. Toto poslání splnila tzv. Aliance proti domácímu násilí, která je v této kapitole popsána. Neméně důležité jsou i metodické pokyny pro organizace a orgány bojující proti DN. Dále seznámení všech organizací a jejich funkčnost spojená pomocí obětem DN, je uvedeno ve čtvrté kapitole. Informace jsou čerpány z odborných manuálů, z podkladů získaných z organizací DONA centrum, Bílého kruhu bezpečí, ROSA, z webových stránek těchto organizací a ze zákonů.

V páté kapitole jsou uvedeny zákony, na nichž je založena účinná pomoc osobám ohroženým domácím násilím.

Poslední kapitola upozorňuje, že problematika DN se neřeší pouze na úrovni našeho státu, ale na mezinárodní úrovni. Mezi důležité mezinárodní dokumenty, postihující násilí vůči ženám a dětem, patří Deklarace OSN o Eliminaci násilí na ženách (1993), Úmluva OSN

o právech dítěte Pekingská platforma (1995), Evropská úmluva o dodržování lidských práv a Rada Evropy (1950), Amsterodamská dohoda.

„Když člověk nedokáže milovat, když se nedokáže vyjádřit tvůrčím způsobem, pak chce ničit.“

Erich Fromm ¹

---

¹ FROMM, E. *Anatomie lidské destruktivity*, Nakladatelství Aurora Praha, 2007, 15 s.

1. PROBLEMATIKA DOMÁCÍHO NÁSILÍ

1.1. Co rozumíme pod pojmem domácí násilí?

DN rozumíme násilí mezi blízkými osobami, manželi, intimními partnery, nebo rodiči a zletilými dětmi, kteří žijí ve společné domácnosti. Rozlišuje se násilí fyzické, psychické, ekonomické a sexuální. Jednotlivé typy se mezi sebou kombinují, existují současně či předcházejí jeden v druhý. Kupodivu o sexuálním násilí (tedy násilím vynucování sexuálního styku či určitých praktik) hovoří jen malé procento ohrožených osob. Nejčastěji se vyskytuje kombinace násilí psychického s fyzickým současně, popřípadě se k psychickému násilí postupně přidávají fyzické útoky. Často bývají ohrožené osoby vystaveny ekonomickému vydírání, kdy ten z partnerů, který není výdělečně činný, dostává peníze nezbytné pro vlastní přežití či na provoz domácnosti jen tehdy, kdež je „hodný“, plní rozličná přání, chová se poslušně atd.

Násilná a ohrožená osoba jsou nejen lidé sobě blízcí, ale i spojení řadou pojítek-děti, domácnost, majetek, příbuzní, společenské závazky. Místem činu je soukromí, násilí probíhá „se zavřenými dveřmi“.²

1.2. Znaky DN

Od partnerských hádek, konfliktů a krizí odlišují domácí násilí především následující znaky:

1.2.1. Dlouhodobost

DN probíhá po delší časový interval a to v řádu několika let. Nebývá bohužel výjimkou, že násilí začalo již v počátcích vztahu. Z násilí se postupně stává jakási „norma“, (a) ohrožená a násilná osoba se dostávají do stále silnější vzájemné závislosti.

1.2.2. Opakování násilí

Nejedná se o ojedinělý incident, naopak k násilí dochází opakovaně, střídají se fáze klidu a „usmíření“ s fázemi násilí. Klidné fáze se postupně zkracují a naopak násilné fáze nabývají na intenzitě.

---

² ZBOŘÍLOVÁ, K. K problematice DN, *Kriminalistický sborník 4/2006*, Správa hl.m. Prahy Policie ČR, Praha

1.2.3. Vzdávající intenzita násilí

Násilí zpravidla začíná méně závažnými incidenty, které postupně přerostou v brutální a život ohrožující útoky. Říká se, že nejdříve jde o lidskou důstojnost, pak o zdraví a nakonec o život. Jak intenzita násilí roste, jeho účastníci si na ně postupně přivyknou.

1.2.4. Složitý postoj ohrožené osoby k osobě násilné

Po útocích zůstává násilná osoba v blízkosti ohrožené osoby, je dále vystavena její psychické manipulaci a hrozbě dalšího útoku, na rozdíl od partnerských či rodinných konfliktů a hádek má z násilné osoby velký strach.³

Hlavním specifickým znakem DN:

- Oběti dobře znají pachatele a navíc s ním sdílejí mnoho společného (děti, byt, bankovní účty, majetek, okruh příbuzných aj.)
- Blízké vztahy blokují ochotu oběti trestný čin oznamovat a spolupracovat s policií a soudy.

1.3. Formy násilí

Domácí násilí na ženách a dětech se nesestavá z ojedinelých násilných činů. Rozlišujeme násilí: fyzické, psychické, sexuální, ekonomické.

1.3.1. Fyzické násilí

Fyzické násilí často vede od facek a bití až k zabití, pokusu o vraždu až vraždě samotné. Zahrnuje mnoho forem týrání, jako např. strkání, kopání, bití, tahání za vlasy, pálení, týrání za pomoci různých předmětů, ohrožování zbraní atd. Může vést ke zraněním, jako jsou modřiny, podlitiny, tržné rány, zlomeniny či řezné rány, které mohou být životu nebezpečné a vést k trvalým následkům. Mnoho žen je svými partnery týráno i v těhotenství, což může vést k porodním komplikacím či potratu.

1.3.2. Psychické násilí

---

³ ZBOŘÍLOVÁ, K. K problematice DN, *Kriminalistický sborník 4/2006*, Správa hl.m. Prahy Policie ČR, Praha

Zahrnuje: izolaci, výhrůžky, zastrašování, šikanu, obtěžování, pronásledování, vzbuzování strachu, donucování, užívání moci, urážky, ponižování, pomlouvání, zneužívání závislého postavení oběti.⁴

Myslím si, že hodně lidí neví, že existuje i psychické násilí, často si spojují domácí násilí pouze s fyzickým týráním. Proto uvádím některé příklady psychického násilí.

➤ Obtěžování pronásledování, vzbuzování strachu

Jsou častými formami DN. Obvykle zahrnují prohlášení typu: „Jestli mě opustíš, stejně tě zabiju“, „Zabiju celou tvoji rodinu, pokud zavoláš policii“, „Jestli o tom někomu řekneš, draze za to zaplatíš“, apod. Aby pachatelé násilí získali to, co chtějí, vyhrožují často ublížením třetí osobě (dítěti, příbuzným) či týráním nebo zabitím domácích zvířat.

➤ Kontrola, obtěžování a psychický teror

Zahrnují např. opakované noční telefonáty, výhrůžné dopisy, pronásledování a obtěžování v zaměstnání. Tyto formy násilí bývají souhrnně označovány jako slídění = stalking. Bývají používány jak v době trvání vztahu, tak také v období rozchodu nebo po odchodu.

➤ Urážky, ponižování, pomlouvání

Mají za cíl zničit sebevědomí a rovnováhu oběti. Postupem času tak žena začne ztrácet víru sama v sebe, ve své schopnosti, svou cenu a její identita se stává narušenou. Přestává věřit, že jako osoba má svá práva a že za sebe může rozhodovat sama. Tento druh násilí zahrnuje vyžadování vykonávání triviálních či ponižujících činností nebo zraňující poznámky a komentáře na její vzhled či chování.

➤ Izolace

Je hlavní strategií, kterou násilní partneři užívají, aby si udrželi kontrolu a moc nad obětí, aby ji oslabili a zabránili jí ve vyhledání pomoci. Typickými metodami izolace jsou

---

⁴ VARGOVÁ, B., VAVROŇOVÁ, M. A KOLEKTIV. *Manuál pro efektivní interdisciplinární spolupráci v případech DN*, Rosa 2006, Graf. zpracování a tisk Sondy s.r.o. Publikace byla vydána za podpory Nadace Open Society Fund Praha, 37 s.

zákazy stýkat se s rodinou, přáteli, zamykání, zákazy opouštět dům či byt bez dohledu partnera, zákaz používání telefonu, odebírání mobilního telefonu apod.

1.3.3. Sexuální násilí

Sexuálním násilím je míněno jakékoli sexuální chování či sexuální praktiky, k nimž je žena nucena nebo které jsou na ní proti její vůli prováděny. Sexuální násilí, je násilím, nikoli důsledkem sexuálního vzrušení, které již nelze kontrolovat. Př. znásilnění, nucení vykonávat sexuální praktiky, které žena vnímá jako ponižující, či nucení sledovat pornografii.⁵

1.3.4. Ekonomické násilí

Omezování přístupu k penězům, neposkytování prostředků na společnou domácnost případně i na děti, absolutní kontrola nad příjmy a výdaji oběti, zatajování ekonomické situace pachatele a rodiny.⁶

1.4. Profil pachatele, oběti

1.4.1. Oběť

Oběťmi domácího násilí mohou být.:

- manželka, manžel, družka, druh, bývalý manželé dále žijící ve společném bytě
- děti, žijící v tomto vztahu
- senioři žijící v tomto vztahu
- senioři žijící ve společném bytě nebo domě se svými dětmi
- osoby zdravotně postižené a odkázané na pomoc blízkých osob

---

⁵ VARGOVÁ, B., VAVROŇOVÁ, M. A KOLEKTIV. Manuál pro efektivní interdisciplinární spolupráci v případech DN, Rosa 2006, Graf.zpracování a tisk Sondy s.r.o. Publikace byla vydána za podpory Nadace Open Society Fund Praha, 37 s.

⁶ ŽELÁSKO, P. *Metodický pokyn, kterým se upravuje postup PČR při oznámení, prověřování a vyšetřování v případě DN*, 2004, Č.j. PPR-3670-1/KPV-OK3-2004.

Domácím násilím jsou postiženy všechny kategorie osob bez ohledu na jejich vzdělání, věk či schopnost uplatnění se na trhu práce. Nejčastěji jsou oběti zjišťovány v manželském vztahu (ženy ve věku 25-45 let), méně ve volnějším partnerských vztazích.

Chování oběti má určitá specifika. Oběť je v době volání o pomoc pod silným tlakem a zpravidla postrádá jakoukoliv sebedůvěru. Často trpí násilím poměrně dlouho (v průměru 6 let), než se rozhodne o pomoc zavolat. Důvody pro rozhodnutí zveřejnit domácí násilí bývají zpravidla dva, strach o vlastní život nebo napadení dětí. Oběť je ve stádiu, kdy již na svou situaci rezignovala a nehledá únikovou cestu. Stydí se dlouhodobé a intenzivní násilí na své osobě přiznat, sebeobviňuje se z neschopnosti vytvořit domácí pohodu, z provokací či jiných důvodů, které tak často slyší od pachatele. Oběť domácího násilí má sklon ve své výpovědi minimalizovat rozsah a následky násilí, které vytrpěla.⁷

Svou roli zde může sehrát i negativní zkušenost s předchozími intervencemi policie a ostatních institucí, u kterých hledala pomoc. V takto psychicky náročném stavu komunikuje oběť s policisty provádějícími služební zákrok. Při kontaktu s dlouhodobě týranou obětí DN se může policista setkat u oběti s bezmocností a beznadějí. Proto je možno předpokládat, že skutečnost je mnohem horší než ta, o které oběť vypovídá.⁸

Největším problémem přiznat, že jde o domácí násilí, nalézáme u mužů. Ve společnosti se dlouhou dobu nepovažovalo za možné, že by muži mohli být oběťmi domácího násilí. Není zcela zřejmé, proč tomu tak je, lze však naznačit několik důvodů.

Může to mít hodně co do činění se skutečností, že velká část průzkumů i praktických kroků byla prováděna z feministického hlediska. Důraz se kladl na systematickou nadvládu mužů nad ženami, a do toho obrazu mužské oběti nezapadaly. Předpokládalo se, že ženy, vzhledem ke své výšce a síle, nedokážou muži způsobit zranění. Navíc není žádná síla potřeba k tomu, aby žena muže trýznila duševně. A v poslední řadě fyzickou sílu vyvažuje použití zbraně.

---

⁷ ŽELÁSKO, P. *Metodický pokyn, kterým se upravuje postup PČR při oznámení, prověřování a vyšetřování v případě DN*, 2004, Č.j. PPR-3670-1/KPV-OK3-2004.

⁸ ŽELÁSKO, P. *Metodický pokyn, kterým se upravuje postup PČR při oznámení, prověřování a vyšetřování v případě DN*, 2004, Č.j. PPR-3670-1/KPV-OK3-2004.

Dalším důvodem může být to, že muži nejsou schopni v takové míře jako ženy vystoupit a přiznat, že mají problém. Ve společnosti je přijatelnější obraz ženy jako o slabé oběti, která potřebuje pomoc. Muž bývá považován za typ „macho“, který se o sebe dokáže postarat sám, a proto pro něj bývá dvojnásobně těžší přiznat, že je oběť – musí překonat o překážku navíc.

Rovněž to může být tím, že muži se dokážou lépe o sebe postarat sami. Muž, ač je obětí, bývá v lepší pozici než žena-oběť, rozhodne-li se opustit domov. Je méně pravděpodobné, že ho budou svazovat požadavky na péči o dítě, a snadněji si vydělá na náhradní ubytování.⁹

1.4.2. Pachatel

Pachatelem může být kdokoliv, kdo společně sdílí společný byt nebo dům bez ohledu na jeho postavení v rodině. U pachatele nesehrává významnou roli jeho náboženské vyznání, dosažený stupeň vzdělání ani příslušnost k etniku. Typickým je dvojitý vzorek chování – navenek přistupuje ke své oběti roztomile a mile, v soukromí je bezohledný a násilnický. Často si sklon k domácímu násilí přináší do života jako vzorec chování, který odpozoroval v dětství. Typické pro pachatele domácího násilí bývá jeho nízké sebevědomí, snaha neustále kontrolovat, omezovat a vychovávat osobu blízkou, neschopnost vyjadřovat své city a udržování povrchních vztahů. Pachatel považuje násilí za vhodný a správný způsob řešení konfliktů v partnerství a v rodině. Svě násilnické chování bagatelizuje, omlouvá, popírá a vymýšlí si pro ně jiná zdůvodnění (vliv alkoholu, provokace oběti, stres, pouhá hádka či neshoda apod.).

Na druhé straně bývá pachatel DN na přítomnost oběti v partnerském vztahu závislý a špatně snáší odchod oběti ze společné domácnosti. V tomto stadiu uplatňuje sliby, dárky, výhrůžky, násilí, ovlivňování okolí, únos dítěte apod. Strategie policejní intervence směřující k pachateli je založena na myšlence netolerování domácího násilí. Pachatel musí dostat jasný signál, že jeho chování je nežádoucí a nebude tolerováno. Tento princip vychází z přesvědčení, že za domácí násilí nese v plném rozsahu zodpovědnost právě pachatel, nikoli oběť. Násilí vůči blízké osobě je nepřijatelné a neomluvitelné za jakýchkoli okolností. Přijetí

---

⁹ CONWAYOVÁ, H.L. *Domácí násilí : Příručka pro současné i potencionální oběti*, Originál edition Publisher in English under the title Domestic Violence by Lion Hudson plc, Oxford, England, opyright Lion Hudson plc 1997, Translation Jana Mandelíková 2007, 39 s.

zodpovědnosti za své agresivní chování je prvním krokem k nápravě pachatele domácího násilí.¹⁰

1.5. Děti, svědci domácího násilí

Mnoho lidí si překvapivě a neopodstatněně myslí, že si děti nikdy nevšimnou, že doma mezi jejich rodiči vládne brutální násilí. To ovšem není pravda. Možná mají tento názor, protože si přejí, aby to tak bylo. Přejí si své děti před tím vším uchránit. Bohužel opak je pravdou. Děti si zpravidla vždy povšimnou podivného chování mezi rodiči.

Dětem se pocitů bezmoci, strachu a nebezpečí bohužel dostává velice často a pocítují to obzvlášť malé děti. Čím mladší jsou, tím jsou také tyto stavy strachu silnější a intenzivnější.

Přítomnost vašich dětí při domácím násilí má podle odborných poznatků vliv na jejich psychický sociální rozvoj. Jednak jsou vystaveny psychickému týrání jako svědci DN, osvojují pro svůj další život nežádoucí způsoby chování, ať již agresivního nebo podřízeného.

V situaci DN jsou porušována některá základní práva dítěte formulovaná v Úmluvě o právech dítěte, kterou ČR podepsala.¹¹ Jsou to především:

- právo na přežití
- právo na rozvoj
- právo na ochranu
- právo na participaci¹²

---

¹⁰ ŽELÁSKO, P. *Metodický pokyn, kterým se upravuje postup PČR při oznámení, prověřování a vyšetřování v případech DN*, 2004, Č.j. PPR-3670-1/KPV-OK3-2004.

¹¹ Úmluva o právech dítěte byla přijata 20. listopadu 1989 v New Yorku. Jménem České a Slovenské Federativní republiky byla Úmluva podepsána v New Yorku 30.září 1990

¹² Právo na participaci = spoluúčast při rozhodování o věcech, které se dítěte týkají

Chránit děti pomohou orgány sociální právní ochrany dětí, sociální pracovnice/pracovníci v místě bydliště. Mají roli jak preventivní, tj. předcházet ohrožení nebo poškození dítěte, tak podpůrnou.¹³

1.6. Ochrana lidských práv

Základní lidská práva a svobody jsou zaručeny každému občanu této republiky základním zákonem a to Ústavou ČR¹⁴ a Listinou základních práv a svobod.¹⁵ Jsou to zákony nejvyšší právní síly, zakotvují základní práva a svobody a stanoví nejvýznamnější zásady, na kterých je náš právní řád postaven. Podle článku I. Listiny jsou lidé svobodní a rovni v důstojnosti a právech. Základní práva a svobody se zaručují všem bez jakékoliv diskriminace. Listina stanoví, že každý má právo, aby byla zachována lidská důstojnost, osobní čest, dobrá pověst a chráněno jeho jméno. Stejně tak používá ochrany rodina a rodičovství, neboť podle článku 32 Listiny jsou rodičovství a rodina pod ochranou zákona. Zaručena je též zvláštní ochrana mladistvých a dětí. Z této skutečnosti pramení povinnost státu chránit základní práva a svobody svých občanů a stát nemůže a nesmí tolerovat žádné případy porušování základních práv a svobod, a to ani, pokud k nim dochází v okruhu blízkých osob, v rodině. Stát má povinnost řešit všechny případy porušování základních práv a poskytovat ochranu ohroženým osobám.

Žádné násilí, tedy ani domácí násilí, není soukromou záležitostí, a proto je i v těchto případech plně odůvodněna legitimnost zásahu ze strany státu. Omezování všech forem násilí včetně domácího násilí patří k zásadním úkolům resortu vnitra. Nezastupitelnou úlohu při omezování domácího násilí sehrává Policie České republiky, které ze zákona vyplývá

---

¹³ GJURIČOVÁ, J., LINHAROVÁ, D. *Za zavřenými dveřmi II. Domácí násilí : Bulletin odboru Prevence kriminality MV ČR*, Vydává Ministerstvo vnitra, odbor prevence kriminality a redakce časopisu Policista.

¹⁴ Ústavní zákon č. 1/1993 Sb.

¹⁵ Ústavní zákon č. 2/1993 Sb.

povinnost chránit bezpečnost osob a majetku, odhalovat trestné činy, zjišťovat jejich pachatele, konat vyšetřování o trestných činech, odhalovat přestupky a plnit další úkoly.¹⁶

1.7. Statistika

Na základě výzkumu, který v roce 2006 zveřejnil Bílý kruh bezpečí a Philips Morris ČR a.s.,¹⁷ můžeme vidět porovnání změn jak je informována veřejnost o domácím násilí. V statistice je porovnáván rok 2001 s rokem 2006.

Se záměrem jsem použila několik srovnávacích grafů z výzkumu, které nám ukazují, jak se v poměru 6 let zlepšuje informovanost veřejnosti a také jak se dostává pomalu do podvědomí společnosti, že domácí násilí není věcí pouze soukromou, ale i veřejnou. K tomuto zlepšení přispěl první pilotní projekt „Interdisciplinární spolupráce“¹⁸, který vznikl v roce 2003.

I když nám statistika ukazuje výrazné zlepšení, v konečném důsledku z grafů vidíme, že nemá veřejnost dostatek informací, jak se bránit domácímu násilí.

Myslím si, že po velké propagaci v médiích v roce 2007, kdy k 1. 1. 2007 nabývá účinnosti změna zákona na ochranu před domácím násilí: zákon 135/2006 Sb. o vykazání nebo zákazu vstupu násilné osoby do společného obydlí, bude mít statistika pozitivnější údaje.

1.7.1. Údaje o výzkumu

- Typ výzkumu: sociologický reprezentativní výzkum
- Cílová skupina: obyvatelé ČR starší 15 let
- Metoda výběru: kvótní výběr podle kritérií pohlaví, věku, vzdělání, regionu a velikostního pásma bydliště

---

¹⁶ ŽELÁSKO, P. *Metodický pokyn, kterým se upravuje postup PČR při oznámení, prověřování a vyšetřování v případě DN*, 2004, Č.j. PPR-3670-1/KPV-OK3-2004.

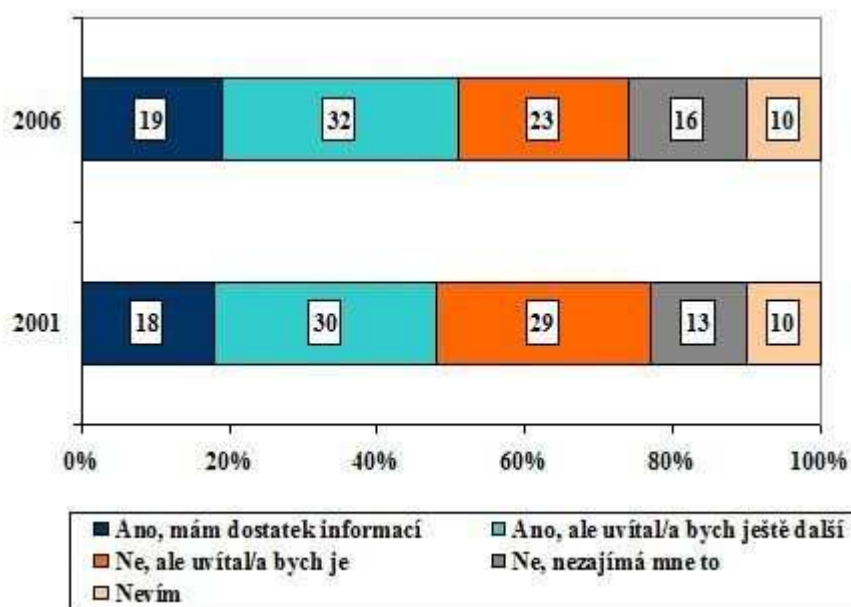
¹⁷ <http://www.stem.cz/clanek/1145>

¹⁸ Interdisciplinární spolupráce je mezioborová spolupráce subjektů na místní i celostátní úrovni, v tomto případě ve prospěch včasné detekce a systémového řešení případu domácího násilí.

- Technika dotazování: standardizované rozhovory „face to face“ provedené školenými tazateli STEM
- Konání výzkumu: červenec 2006
- Výsledný soubor: 1690 respondentů

1.7.2. Graf č. 1. Znalost pojmu „domácí násilí“

Naprostá většina občanů starších 15 let (97%) ví nebo alespoň tuší, co poje „domácí násilí“ znamená, ovšem dostatek informací, jak se domácímu násilí bránit, má stále jen necelá pětina z nich.

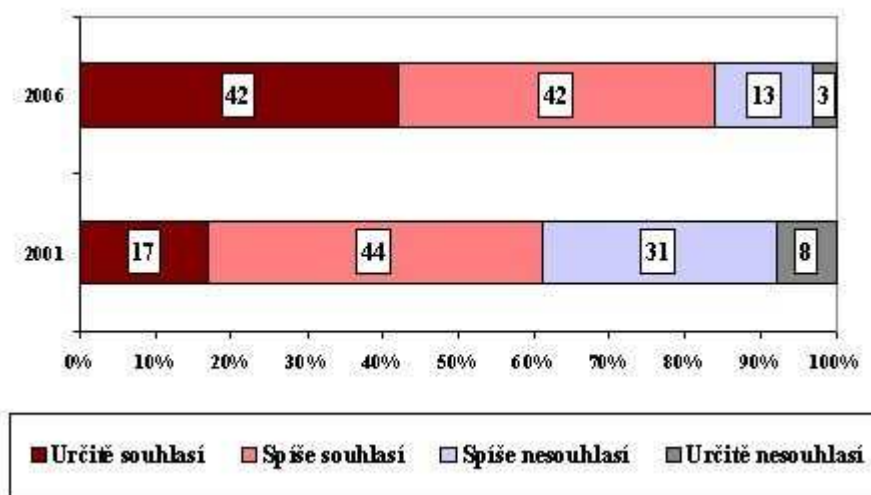

19

¹⁹ [www. http://www.stem.cz/clanek/1145](http://www.stem.cz/clanek/1145)

1.7.3. Graf č. 2. Postoje k domácímu násilí jako společenskému jevu

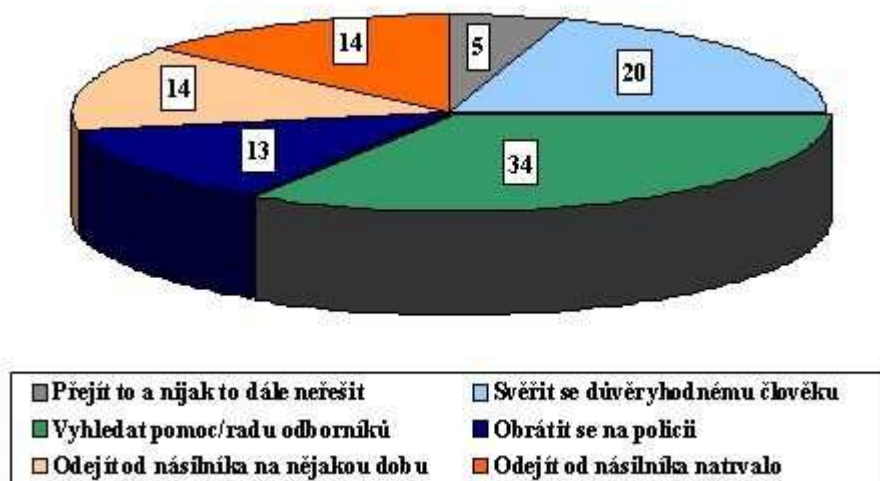
Velká většina občanů starších 15 let (84 %) vnímá násilí mezi partnery jako společenský problém, s nímž by měl stát něco dělat. Oproti roku 2001 tento názor výrazně posílil (o 23 %).

20

1.7.4. Graf č. 3. Chování oběti

Naprostá většina veřejnosti ve věku 15+ (95 %) je přesvědčena, že již první vážnější napadení nemůže oběť jen tak přejít a nijak ho neřešit. Téměř 30 % doporučuje násilníka alespoň na čas opustit.

21

²⁰ <http://www.stem.cz/clanek/1145>

2. VZNIK, ZÁMĚR PILOTNÍHO PROJEKTU „INTERDISCIPLINÁRNÍ SPOLUPRÁCE“

2.1. První kroky, vedené k záměru pilotního projektu.

Prvotním krokem pro vznik záměru pilotního projektu byly studie a výzkumy partnerského násilí. Výzkum partnerského násilí má relativně krátkou historii. V zahraničí začal v 70. letech zjišťováním vlastního výskytu tohoto jevu. Od začátku se výzkumníci setkávali se závažným problémem, který představoval samotný sběr údajů. Němci byli jedni z prvních, kteří se snažili prolomit bariéru mlčení a soukromí, ve kterém k násilí dochází.²²

První snahu o zmapování domácího násilí v České republice zaznamenáváme v empirickém terénním šetření realizovaném v roce 1991 Institutem pro kriminologii a sociální prevenci. Analyzována byla data z přestupkového řízení, které bylo pravomocně skončeno pro přestupek podle § 49 odst. 1 písm. c) zákona č. 200/1990 Sb., o přestupcích) úmyslné narušení občanského soužití vyhrožováním, újmou na zdraví, drobným ublížením...) ²³

V letech 1996-1997 se v České republice začalo hovořit o domácím násilí jako o naléhavém svébytném problému, který je hoden zvláštního zřetele ze strany státu a jeho institucí. Potlačování násilí na ženách je od roku 1998 součástí programového dokumentu vlády „Priority a postupy vlády při prosazování rovnosti mužů žen“. Jeden ze závažných úkolů vyplývajících z tohoto každoročně aktualizovaného národního akčního plánu pro ministra vnitra v kooperaci s dalšími resorty a neziskovými organizacemi, jednoznačně vyjádřil aktuální potřebu vypracovat koncepci koordinovaného a efektivního systému účinné ochrany před domácím násilím a nápravy jeho následků.²⁴

---

²¹ [www. http://www.stem.cz/clanek/1145](http://www.stem.cz/clanek/1145)

²² VARGOVÁ, B., VAVROŇOVÁ, M. A KOLEKTIV. *Manuál pro efektivní interdisciplinární spolupráci v případech DN*, Rosa 2006, Graf. zpracování a tisk Sondy s.r.o. Publikace byla vydána za podpory Nadace Open Society Fund Praha, 25 s.

²³ VOŇKOVÁ, J. A KOLEKTIV. *Metodický rámec práce intervenčních center a podpora jejich vzniku*, 2007, Bílý kruh bezpečí o.s., 6 s.

²⁴ GJURIČOVÁ, J., LINHAROVÁ, D. *Za zavřenými dveřmi II. Domácí násilí: Bulletin odboru Prevence kriminality MV ČR*, Vydává Ministerstvo vnitra, odbor prevence kriminality a redakce časopisu Policista.

2.1.1. Systémové řešení problematiky DN

Systémové řešení této komplikované problematiky vyžaduje v rovině:

- legislativní součinnost ministerstev vnitra, spravedlnosti, práce a sociálních věcí, zdravotnictví i ministerstva školství, mládeže i tělovýchovy.
- v praktické rovině je nezbytná spolupráce samosprávných orgánů a nestátních a neziskových operací.

K řešení úkolu výše uvedeného vládního dokumentu „Navrhnout způsoby zavedení a působení interdisciplinárních týmů, spojujících zdravotní, sociální a policejní pomoc při odhalování a stíhání případů násilí na ženách“, byla vytvořena meziresortní pracovní skupina složená ze zástupců a zástupkyň odpovědných resortů a nevládního sektoru.

2.1.2. Cíle meziresortní pracovní skupiny

Cíle byly od počátku celému pracovnímu týmu jasné – skončila doba odborných debat, je nejvyšší čas přistoupit ke strategii, která bude jasně deklarovat postoj státu vůči domácímu násilí a vytvoří bázi pro praktické postupy v oblasti řešení problému domácího násilí v České republice. Diskuse o ochraně před domácím násilím se v ČR dostala do fáze, kdy je třeba:

- sladit rozporuplné názory odborné veřejnosti se zkušenostmi a iniciativou nestátních organizací. Zatímco nestátní organizace jsou v problému orientovány a vědí, čeho chtějí dosáhnout, odborná veřejnost a profesní komory – státní zástupci, advokáti, lékaři ale i veřejná správa a policie tuto problematiku do jisté míry ignorují.²⁵ Osobně bych neřekla, že tuto problematiku do jisté míry neignorují. Režim, který tu panoval do roku 1989, neměl ani nechtěl se touto problematikou moc zabývat a veřejnost úmyslně neinformoval. Po pádu komunistického režimu se pomalu krůček po krůčku

---

²⁵ GJURIČOVÁ, J., LINHAROVÁ, D. *Za zavřenými dveřmi II. Domácí násilí: Bulletin odboru Prevence kriminality MV ČR*, Vydává Ministerstvo vnitra, odbor prevence kriminality a redakce časopisu Policista.

dostáváme k tomu, že domácí násilí není pouze věcí soukromou ale věcí veřejnou. K tomu samozřejmě nejvíce dopomohly neziskové organizace.

- přijmout zákon o ochraně před domácím násilím, tak jako je tomu např. v Rakousku, Německu a na Slovensku.

Na tomto základě zpracoval meziresortní pracovní tým v průběhu roku 2002 návrh „Modelového mezioborového projektu vytvoření právního rámce a metodických postupů pro zavedení interdisciplinárních týmů, spojujících zdravotní, sociální a policejní pomoc při odhalování a stíhání případů domácího násilí“.

2.1.3. Schválení, návrh, realizace projektu

Na konci roku 2002 ministr vnitra schválil návrh a pro rok 2003 i realizace projektu. Projekt využívá osvědčený nástroj k systémovému řešení obdobných komplikovaných společenských problémů – panelovou odbornou diskusi u kulatého stolu. Setkání u šesti kulatých stolů jsou vedena snahou seznámit se s názory účastníků – odborníků, vybraných expertů a představitelů politického i veřejného života na tento problém a společně hledat konstruktivní řešení.

Výstupy by měly dát směr reálným krokům a strategiím vedoucím k omezení domácího násilí, směřovat k zajištění maximální možné ochrany obětem domácího násilí, ke konkrétní pomoci rodinám postiženým domácím násilím a k vyjádření jasného oficiálního postoje státu, že domácí násilí nebude v naší (společnosti) republice promíjeno ani tolerováno.

2.1.4. Dílčí cíle projektu

- vyvolat mezi rozhodujícími orgány státní správy, místní samosprávou, nestátními organizacemi a profesními komorami diskusi o mezioborovém přístupu, aby reakce na domácí násilí přestala mít charakter náhodné spolupráce
- formulovat možnosti prevence, včasné detekce, intervence a nápravu následků v rovině společenské, psychosociální, ekonomické a právní
- stanovit zásady spolupráce státních i nestátních institucí při řešení problematiky domácího násilí

- dospět ke konsensuálnímu²⁶ vyjádření o krátkodobé i dlouhodobé strategii, jak reagovat na domácí násilí²⁷

Výstupy projektu by měli být konkretizovány v legislativních návrzích de lege ferenda²⁸ a v metodických pokynech.

De lege ferenda

- pro právo trestní, občanské, rodinné
- k zákonu o Policii ČR, k zákonu o sociálně-právní ochraně dětí
- k zákonům o státní sociální podpoře a sociální potřebnosti

Metodické pokyny

- pro policejní pomoc při odhalování a dokazování domácího násilí
- pro zdravotní pomoc obětem domácího násilí
- pro oblast sociálně právních služeb pro oběti domácího násilí
- metodické pokyny ke spolupráci mezi státními a nestátními neziskovými organizacemi, konkrétně mezi policií, státním zastupitelstvím a soudy (tj. orgány činnými v trestním řízení), zdravotnickými zařízeními, sociálními odbory na straně jedné a poradnami, azylovými zařízeními občanských sdružení na straně druhé.

2.1.5. Modelová situace

Představím zde modelovou situaci dlouhodobého domácího násilí, kde chyběla interdisciplinární spolupráce, která by mohla minimalizovat možnost pokračování domácího násilí:

---

²⁶ Odvozené od slova latinského slova konsens, které vyjadřuje shodné mínění, souhlas, svolení

²⁷ GJURIČOVÁ, J., LINHAROVÁ, D. *Za zavřenými dveřmi II. Domácí násilí: Bulletin odboru Prevence kriminality MV ČR*, Vydává Ministerstvo vnitra, odbor prevence kriminality a redakce časopisu Policista.

²⁸ De lege ferenda označuje námět pro přípravu nové právní úpravy, diskusi o její potřebnosti a smyslu, popřípadě kritiku navrhovaných osnov koncipovaných či renovovaných zákonů

Oběť dlouhodobého násilí, která byla opětovně napadena a rozhodla se, svou situaci řešit. Byla zraněna, ale policie nebyla k násilnému incidentu přivolána. Dvě nezletilé děti byly svědky napadení. Co by měla oběť učinit pro to, aby zajistila své bezpečí a minimalizovala možnost pokračování násilí?

- Jít k lékaři, nechat se ošetřit a sdělit, jak ke zranění došlo
- Kontaktovat policii a sdělit jí, že dochází k domácímu násilí
- Jsou-li v rodině nezletilé děti, informovat oddělení sociálně-právní ochrany dětí o násilí, kterého se dopouští partner a jehož jsou svědky i nezletilé děti
- Zůstává-li oběť s násilným partnerem, informovat sousedy či známé o násilí v rodině
- Chce-li oběť odejít, musí sama kontaktovat azylový dům a informovat o tom, že chce odejít z důvodu násilí v rodině
- Vyhledat specializované centrum pro oběti domácího násilí a svěřit se s násilím, kterého se dopouští její partner
- Informovat školu/školku svých dětí o nebezpečí, které vyplývá z chování násilného partnera
- Rozhodne-li se pro rozvod, kontaktovat advokáta a povědět mu o násilí
- Dostavit se k soudu a hovořit o násilí, které oběť prožila ²⁹

Zde vidíme, kolikrát musí oběť hovořit o své traumatické zkušenosti a kolik aktivity musí vyvinout, zatímco pachatel v násilí nadále pokračuje v zastrašování a vyhrožování a své násilné chování ve většině případu zcela popírá.

Pro zajištění bezpečí obětí násilí je tedy nezbytné, aby spolu klíčové instituce a organizace komunikovaly a spolupracovaly. Jen tak je možné zvýšit důvěru oběti v systém pomoci a zastavit opakující se cyklus násilí v rodině.

---

²⁹ VARGOVÁ, B., VAVROŇOVÁ, M. A KOLEKTIV. *Manuál pro efektivní interdisciplinární spolupráci v případech DN*, Rosa 2006, Graf. zpracování a tisk Sondy s.r.o. Publikace byla vydána za podpory Nadace Open Society Fund Praha, 27 s.

2.2. Pilotní projekt IDS – Ostravský model

Bílý kruh bezpečí (BKB)³⁰ realizuje od počátku roku 2003 projekt „Interdisciplinární přístup k řešení případů domácího násilí v Ostravě“. Přípravná fáze již byla v druhé polovině roku 2002, vlastní realizace je rozvržena až do počátku roku 2005.

Ostravský projekt iniciovala a realizovala regionální pobočka Bílého kruhu bezpečí, avšak iniciátorem spolupráce při řešení případů domácího násilí ve městě může být prakticky kterákoli instituce: orgán místní samosprávy, vedení Policie ČR v místě, manželská poradna apod. Důležité je myšlenku spolupráce vůbec vyslovit a získat pro ni partnery.³¹

Cílem projektu je vytvořit a vyzkoušet ve statutárním městě Ostrava, centru Moravskoslezského kraje, funkční systém řešení případů domácího násilí, a to prostřednictvím interdisciplinární spolupráce místních subjektů. Vytvořený systém by měl být přenositelný i do dalších měst a být funkční i po přijetí budoucích legislativních změn, např. uzákonění institutu vykázání agresora z bytu.³²

K dosažení uvedeného cíle stanovil projekt dva základní kroky:

- vytvoření interdisciplinárního týmu (IDT) a koordinaci jeho činnosti
- zřízení DONA Centra – speciální pracoviště BKB, které je součástí týmu, ale má v něm ústřední roli.

2.2.1. Interdisciplinární tým

Se žádostí o spolupráci na projektu a o účast v týmu se Bílý kruh bezpečí obrátil na 12 místních institucí, které mají řešení případů domácího násilí v různé míře a formě ve své kompetenci. Všichni oslovení nabídku přijali. Vznikl tedy interdisciplinární tým, který má 10 členů a tvoří ho pracovníci Policie ČR, Městské policie, přestupkové oddělení, orgánu sociálně právní ochrany dětí, oddělení prevence kriminality, manželské poradny, krizová

---

³⁰ BKP = sdružení pro pomoc obětem trestné činnosti v ČR. Poskytuje odbornou, bezplatnou a diskrétní pomoc obětem a svědkům trestných činů, včetně morální a emocionální podpory

³¹ ŠEDIVÁ, M., VITOUŠOVÁ, P. *Interdisciplinární přístup k řešení případů domácího násilí na komunitní úrovni*, 2005, Bílý kruh bezpečí o.s., 12 s.

³² GJURIČOVÁ, J., LINHAROVÁ, D. *Za zavřenými dveřmi II. Domácí násilí: Bulletin odboru Prevence kriminality MV ČR*, Vydává Ministerstvo vnitra, odbor prevence kriminality a redakce časopisu Policista.

centra pro děti a rodinu, sociálního oddělení, fakultní nemocnice, charitativního azylového domu a praktická lékařka.

Tato spolupráce probíhala v přesně definovaných krocích:

- definování domácího násilí pro účely projektu
- stanovení společných cílů, jasné definování rolí, naladění systému a komunikace
- výcvik a vzdělávací kurz, vytvoření manuálů
- zavedení sjednocení systému evidence a dokumentace případu domácího násilí u jednotlivých subjektů, zavedení výměny informací mezi subjekty, vyhodnocování dat.
- vypracování vzorových postupů pro řešení případů domácího násilí³³

Ukázalo se, že hledání a nalezení „společné řeči“ není jednoduché. Členové týmu museli mnohdy přehodnotit či si doplnit své dosavadní vědomosti o kompetencích partnerských subjektů.

Pozdější zkušenosti potvrdily, že:

- pro úspěšnou interdisciplinární spolupráci je nezbytné, aby členové IDT i pracovníci organizací nejen dobře znali své vlastní kompetence, ale aby měli i přesné informace o povinnostech, oprávněních a možnostech partnerských subjektů
- nelze spoléhat na obecné podvědomí, tyto informace je třeba pracovníkům podávat systematicky a cíleně.³⁴

2.2.2. Situační zpráva

Situační zpráva má pro další práci jednotlivých organizací i celého týmu zásadní význam: bez důkladného a pravdivého vyhodnocení současného stavu nelze ani měnit a zkvalitňovat vlastní práci, ani efektivně spolupracovat s partnery.

---

³³ GJURIČOVÁ, J., LINHAROVÁ, D. *Za zavřenými dveřmi II. Domácí násilí: Bulletin odboru Prevence kriminality MV ČR*, Vydává Ministerstvo vnitra, odbor prevence kriminality a redakce časopisu Policista.

³⁴ ŠEDIVÁ, M., VITOUŠOVÁ, P. *Interdisciplinární přístup k řešení případů domácího násilí na komunitní úrovni*, 2005, Bílý kruh bezpečí o.s., 14 s.

Zpráva zahrnuje poznatky o organizacích týkající se:

- kompetencí, právních norem
- četnosti, evidence a dokumentace případu domácího násilí
- obvyklých postupů, znalostí, dovedností a schopností pracovníků
- spolupráce s jinými organizacemi, subjekty

Zpráva vyhodnocuje jak problémy a nedostatečnosti v postupech jednotlivých organizací, tak kladné stránky jejich přístupu.

Souhrnná situační zpráva je prvním výstupem práce ID týmu určeným ke zveřejnění. Bude poskytnuta vedoucím pracovníkům organizací a podle možností s ní budou seznámeni řadoví pracovníci. Měla by být rovněž předána odpovědným pracovníkům státní správy a místní samosprávy, vhodné je rovněž informovat místní média.³⁵

2.2.3. Principy součinnosti – interní pomůcky

Situační zpráva je podkladem i pro další materiály, které tým vytvoří a s nimiž bude pracovat a které budou sloužit zvláště pro školení pracovníků organizací. K nim náleží zejména:

- Mapa služeb
- Schéma: Efektivita prvního kontaktu.
- Popis vazeb organizací subjektů IDT
- Schéma: Jednotný postup při detekci domácího násilí
- Hlášení: Policie ČR a Městské policie orgánům sociálně právní ochrany dětí³⁶

---

³⁵ ŠEDIVÁ, M. A KOLEKTIV, Metodický rámec interdisciplinární spolupráce na místní úrovni při řešení případů domácího násilí, 2007, Bílý kruh bezpečí, o.s., 23 s.

³⁶ ŠEDIVÁ, M., VITOUŠOVÁ, P. Interdisciplinární přístup k řešení případů domácího násilí na komunitní úrovni, 2005, Bílý kruh bezpečí o.s.,

Mapa služeb

Přehled činností a úkonů, které jsou organizace schopny ohroženým osobám poskytnout. Obsah „mapy“ se bude měnit v závislosti na rozvoji poskytovaných služeb. Příklad této mapy je v příloze č. 1.

Schéma: Efektivita prvního kontaktu

Reakce organizace na domácí násilí, tj. poskytnutí služeb a provedení úkonů, závisí nejen na kompetencích organizace, ale také na fázi, kdy ohrožená osoba vyhledá pomoc. Schéma vyjádří, v které fázi je která organizace pro ohroženou osobu nejvíce kompetentní, a na pracovnících všech organizací pak je, aby uměli s tímto rozlišením pracovat.³⁷ Příklad schématu je v příloze č. 2

Fáze vývoje domácího násilí je rozdělena dle intenzity domácího násilí:

Jde-li o lidskou důstojnost - domácí násilí začíná tím, že blízká osoba:

- vás opakovaně uráží, ponižuje před ostatními lidmi
- je ve vztahu k vám majetnická a žárlivá,
- zakazuje vám styk s přáteli a s vaší rodinou
- kontroluje veškeré vaše informace

Jde-li o zdraví - domácí násilí pokračuje, když blízká osoba:

- vám vyhrožuje, zastrašuje, opakovaně fyzicky ubližuje
- vás přinutí k sexuálním praktikám, které se vám nelíbí, nebo je přes váš odpor vykonává
- opakovaně ničí vaše věci

Jde-li o život - domácí násilí může končit tím, kdy blízká osoba:

- požaduje naprostou kontrolu nad vším, co děláte
- vzbuzuje vydíráním obavy o život
- opakovaně fyzicky ubližuje, vyhrožuje zmrzačením nebo zabitím

---

³⁷ ŠEDIVÁ, M., VITOUŠOVÁ, P. *Interdisciplinární přístup k řešení případů domácího násilí na komunitní úrovni*, 2005, Bílý kruh bezpečí o.s., 23 s.

Popis vazeb organizací/subjektů IDT

Postavení organizací v projektu/modelu není rovnocenné co do kompetencí daných zákony. Proto je v rámci interdisciplinární spolupráce třeba rozlišovat, jaké mají organizace vzájemné povinnosti, oprávnění, možnosti, s kým a jak spolupracují.³⁸

Schéma: Jednotný postup při detekci domácího násilí

Schéma ukazuje základní postup při řešení případů domácího násilí společný pro všechny organizace. Osvojení a dodržování tohoto schématu všemi pracovníky, kteří v organizacích řeší případy domácího násilí, je základním stavebním kamenem místního systému pomoci ohroženým osobám. Příklad je uveden v příloze č. 3

Hlášení: Policie ČR a Městské policie orgánům sociálně právní ochrany dětí

Systém pomoci obětem domácího násilí na místní úrovni musí být cíleně zaměřen na vyhledávání případů rodin s dětmi zasažených DN a na ochranu dětí nejen jako obětí, ale i jakožto svědků domácího násilí. Je nezbytné, aby zejména při zásazích v domácnostech policisté i strážníci cílevědomě zjišťovali přítomnost dětí a tuto informaci neprodleně poskytovali příslušným orgánům sociálně právní ochrany dětí.

V Ostravě byl v rámci projektu IDT vytvořen formulář, který policii ČR i obecní policii slouží jednak jako podklad pro vlastní statistiku, jednak jako „hlášenka“ orgánům sociálně právní ochrany dětí.³⁹ Viz příloha č. 4

2.2.4. Budování a provoz DONA Centra BKB

Název DONA Centrum označuje pracoviště, které má v projektu/modelu ústřední postavení. Jeho zřizovatelem a provozovatelem je iniciátor a také realizátor projektu.⁴⁰ DONA centrum má dvojí funkci:

- Koordinační a informační centrum IDT

---

³⁸ ŠEDIVÁ, M., VITOUŠOVÁ, P. *Interdisciplinární přístup k řešení případů domácího násilí na komunitní úrovni*, 2005, Bílý kruh bezpečí o.s., 23 s.

³⁹ ŠEDIVÁ, M., VITOUŠOVÁ, P. *Interdisciplinární přístup k řešení případů domácího násilí na komunitní úrovni*, 2005, Bílý kruh bezpečí o.s., 24 s.

⁴⁰ ŠEDIVÁ, M., VITOUŠOVÁ, P. *Interdisciplinární přístup k řešení případů domácího násilí na komunitní úrovni*, 2005, Bílý kruh bezpečí o.s., 26 s.

- shromažďuje a vyhodnocuje data o případech DN
- poskytuje konzultace, stáže a supervizi odborníkům – jednotlivcům i organizacím
- usiluje o nové formy spolupráce v rámci města/regionu a jejich mapování
- věnuje se osvětě laické veřejnosti
- vyvíjí aktivity k diseminaci výstupů projektu IDT v ČR
- Specializovaná poradna pro osoby ohrožené domácím násilím
  - navazuje na činnost DONA linky s nonstop provozem, kterou provozuje BKB na celostátní úrovni od roku 2001
  - nabízí osobám ohroženým domácím násilím poradenství v oblasti trestně právní, sociálně právní a psychologické, i nadstandardní služby, jako jsou např. doprovody na policii, k soudu aj.⁴¹ Viz přílohy č. 5, 6, 7, 8.

Principy poradenské činnosti DONA Centra BKB

➤ Nestrannost

DONA centrum BKB je určeno všem obětem domácího násilí bez rozdílu. Žádná oběť domácího násilí nesmí být přímo či nepřímo diskriminována podle pohlaví, orientace, etnického původu, sociálního postavení, náboženského vyznání, politického názoru, věku či invalidity. Konzultace je nestranná a neutrální, tj. bez hodnocení, a je podána s přihlédnutím ke klientově aktuální situaci. Rady a informace nesmí být ovlivněny osobními názory a zájmy pracovníka DC.

➤ Nezávislost

Poskytovaná služba je nezávislá na politických, ekonomických či náboženských vlivech. Je nezávislá na státní správě a místní samosprávě. Podléhá platným zákonům ČR.

---

⁴¹ ŠEDIVÁ, M., VITOUŠOVÁ, P. *Interdisciplinární přístup k řešení případů domácího násilí na komunitní úrovni*, 2005, Bílý kruh bezpečí o.s., 26 s.

➤ **Diskrétnost**

Sdělení klienta jsou vždy důvěrná, právníci DC jsou zavázáni mlčenlivostí. Klient má možnost vystupovat anonymně. Pracovníci DC nejsou zbaveni odpovědnosti při podezření za spáchání trestného činu. Klient musí být na tuto skutečnost upozorněn. Bez souhlasu klienta není mimo DC sdělena k jeho věci žádná informace, vyjma těch, kde by pracovník DC byl trestně odpovědný v případě neoznámení nebo překažení trestného činu.

➤ **Respektování autonomie klienta**

Klientovi je poskytována pomoc při řešení jeho situace formou informací a nabídky alternativ, nikoli formou direktivních instrukcí. Rozhodnutí je vždy ponecháno na samotném klientovi a neovlivní možnost využití služeb DC do budoucna.

➤ **Návaznost na síť dalších zařízení**

V případě potřeby poskytne konzultant klientovi doporučení na příslušné odborné pracoviště – psycholog, psychiatr, sociální odbor, azylové zařízení, advokát apod.

Přestože v Ostravě existuje široká nabídka psychosociálních poradenských služeb, vznik DC BKB jako specializovaného pracoviště se ukázal jako krok správným směrem a z vysokého počtu klientů, kteří poradnu kontaktují osobně, telefonicky nebo e-mailem, lze usuzovat, že obdobný typ služby je v regionu více než potřebný.⁴²

2.2.5. Fungování systému/modelu v praxi

Následující přehled ukazuje fungování systému, respektive modelu interdisciplinární spolupráce v praxi.

Občan, klient – je průběžně informován o možnostech řešení problému domácího násilí ve městě, o místech pomoci ohroženým osobám, je povzbuzován k vyhledání pomoci a řešení své situace.

Pracovník, organizace – umí detekovat DN, jednat s ohroženou osobou, zná přesně své povinnosti, oprávnění a možnosti a umí jich využít ve prospěch ohrožené osoby, zná přesně

---

⁴² ŠEDIVÁ, M., VITOUŠOVÁ, P. *Interdisciplinární přístup k řešení případů domácího násilí na komunitní úrovni*, 2005, Bílý kruh bezpečí o.s., 27 s.

kompetence jiných organizací a umí jejich služby kvalifikovaně doporučit. Dbá zejména na kvalitu prvního kontaktu občana se systémem. Vede stanovenou evidenci o případech

Vedoucí pracovník organizace – deklarativně podporuje zapojení organizace do systému IDT, poskytuje pracovníkům možnosti vzdělávání k tématu DN a interdisciplinární spolupráce, zajišťuje jejich postup při řešení případů.⁴³

Zástupce organizace v IDT – zajišťuje kontakt organizace s IDT, shromažďuje a zpracovává evidenci případů DN v organizaci, vyhodnocuje kvalitu poskytovaných služeb, navrhuje a zavádí potřebná opatření.

Koordinátor IDT – je garantem funkčnosti celého systému. Organizuje a řídí práci IDT, střeží jeho důvěryhodnost, umí mu zajistit respekt a publicitu.⁴⁴

2.2.6. Znaký nové praxe

Podle zkušeností z ostravského projektu má nová praxe při řešení případů domácího násilí na místní úrovni zejména tyto znaky:

- problém je definován a jsou o něm k dispozici relativně přesné údaje
- zvýšila se kvalifikovanost pracovníků, mění se jejich postoj k problému DN, pracovníci mají větší znalosti o problému, jsou lépe schopni diagnostikovat DN, získávají lepší dovednosti v komunikaci s ohroženou i s násilnou osobou, umějí využít svých kompetencí a kvalifikovaně doporučit další služby, mají lepší motivaci a odstraňuje se jejich pocit bezmoci a bezradnosti
- služby pro ohrožené osoby se rozšířily, jsou lépe provázané
- systém je koordinován, organizace vycházejí ze společné metodiky, umějí vytvořit postup potřebný pro jednotlivé případy, pro jednotlivé organizace, pro interdisciplinární tým, postup směrem k veřejnosti, ke státní správě a samosprávě

---

⁴³ ŠEDIVÁ, M., VITOUŠOVÁ, P. *Interdisciplinární přístup k řešení případů domácího násilí na komunitní úrovni*, 2005, Bílý kruh bezpečí o.s., 27 s.

⁴⁴ ŠEDIVÁ, M., VITOUŠOVÁ, P. *Interdisciplinární přístup k řešení případů domácího násilí na komunitní úrovni*, 2005, Bílý kruh bezpečí o.s., 27 s.

- téma domácího násilí bylo otevřeno pro širokou veřejnost, občané jsou vybízeni k řešení svého problému a k podpoře ohrožených osob ve svém okolí ⁴⁵

Zkušenosti z ostravského projektu ukazují význam zejména těchto zásad:

- členové ředitelského týmu musejí mít ve svých organizacích potřebné kompetence k ovlivňování a zavádění změn a nových metod práce
- členové týmu musejí mít pro práci v týmu dostatek čas, nestačí dobrá vůle a zájem
- v práci týmu je nutno dbát na dodržování dohodnutých pravidel a stanovených postupů, zároveň umět pružně reagovat na nečekané situace
- nelze spoléhat na obecnou znalost problematiky v místě, je nutné kompetence jednotlivých organizací přesně popsat a seznámit se s nimi.
- Klíčový význam má důkladná analýza výchozího stavu v organizacích. Nezastírat problémy a nedostatky. ⁴⁶

---

⁴⁵ ŠEDIVÁ, M., VITOUŠOVÁ, P. *Interdisciplinární přístup k řešení případů domácího násilí na komunitní úrovni*, 2005, Bílý kruh bezpečí o.s., 29 s.

⁴⁶ ŠEDIVÁ, M., VITOUŠOVÁ, P. *Interdisciplinární přístup k řešení případů domácího násilí na komunitní úrovni*, 2005, Bílý kruh bezpečí o.s., 29 s.

3. REALIZACE PROJEKTU – DE LEGE FERENDA, METODICKÉ POKYNY

Na základě ověřeného modelu interdisciplinární spolupráce ve městě Ostrava organizovaný v letech 2003-2004, byl v rámci projektu přenesen do Ústí nad Labem a do Brna. Na regionálních úrovních byl tento model propagován ze strany BKB v rámci tzv. spanilých jízd. Během dvou let se podařilo uskutečnit přednášky téměř ve všech bývalých okresech ČR. Projekt přinesl další argument: ani praxe „vyšroubovaná na maximum“ nemá k dispozici nástroje, které umožní ochránit ohrožené osoby před dalším násilím, k tomu je nutná změna legislativní.⁴⁷

3.1. Aliance proti domácímu násilí

V rámci přípravy projektu byla za účasti ministerstva vnitra České republiky, místopředsedů sněmovny, prezidentky Bílého kruhu bezpečí a zástupce Philips Morfia ČR a.s. na půdě poslanecké sněmovny Parlamentu ČR založena Aliance proti domácímu násilí.⁴⁸

V roce 2004 začala pracovat Expertní skupina Aliance⁴⁹, jejíž členové vypracovali návrh zákona na ochranu před domácím násilím, který byl v říjnu 2004 představen na celorepublikovém Kongresu APDN a ještě tentýž rok předložen členem APDN Janem Kasalem formou poslanecké iniciativy podepsané více než padesátkou poslanců napříč politickými stranami v Poslanecké sněmovně Parlamentu ČR.

Pod záštitou Aliance proti domácímu násilí se uskutečnila řada informačních a osvětových kampaní zaměřených na odbornou i širokou veřejnost, uskutečnilo se několik

---

⁴⁷ <http://www.domacinasili.cz/cz/redakce/projekt/o-projektu/r19>

⁴⁸ GJURIČOVÁ, J., LINHAROVÁ, D. *Za zavřenými dveřmi II. Domácí násilí : Bulletin odboru Prevence kriminality MV ČR*, Vydává Ministerstvo vnitra, odbor prevence kriminality a redakce časopisu Policista.

⁴⁹ Expertní skupina – jedenáct oslovených osob z řad soudců, psychologů, legislativců, policistů a zástupců nestátního sektoru do jednoho přijali pozvání a bez nároku na jakoukoli odměnu osm měsíců připravovali novou právní úpravu.

odborných seminářů na půdě Poslanecké sněmovny Parlamentu ČR a desítky setkání odborníků v krajských a bývalých okresních městech.⁵⁰

Alianci proti domácímu násilí se podařilo naplnit hlavní poslání své činnosti. Postupně se začala měnit praxe a od 1. ledna 2007 je v ČR účinný zákon č. 135/2006 Sb.⁵¹ na ochranu před domácím násilím. Tím se radikálně změnil přístup k řešení domácího násilí v naší zemi a to ve prospěch prevence a ochrany osob ohrožených domácím násilím. Zákon mj. zakotvil novou dokumentaci, mezioborovou spolupráci, možnost teritoriální a personální ochrany ohrožených osob v případech hrozícího rizika další eskalace násilí.⁵²

3.2. Metodika SARA DN

Během projednávání návrhu zákona v obou komorách Parlamentu ČR a dostatečně dlouhé navržené legisvakanní lhůty, realizátor projektu vytvořil potřebné nástroje, pomůcky a metodiky pro kvalitní aplikační praxi. Například byl vytvořen lektorský fond (Power Point prezentace a lektorské sešity pro profesionály přicházející do kontaktu s případy DN, od policistů přes lékaře až po manželské poradce, celkem pro 7 specializací), BKB dovezl ze zahraničí a adaptoval na podmínky ČR diagnostickou metodu SARA DN k odhadu rizika budoucího násilí.

Diagnostická metoda SARA (Spousal Assault Risk Assessment) vznikla v Kanadě a byla transformována pro práci policistů ve Švédsku. Odtud je šířena do dalších zemí. Na základě strukturovaného odborného přístupu může proškolená osoba při jejím použití zjistit rizikové faktory a kvalifikovaně odhadnout riziko dalšího domácího násilí. Metodu

---

⁵⁰ <http://www.domacinasili.cz/files/uploaded/Archiv/apdn.htm>

⁵¹ 135/2006 Sb., Zákon ze dne 14.března 2006 kterým se mění některé zákony v oblasti ochrany před domácím násilím

⁵² <http://www.domacinasili.cz/files/uploaded/Archiv/apdn.htm>

do České republiky přivezl Bílý kruh bezpečí, o.s. v rámci projektu „Hráz“⁵³, který je spolufinancován Evropským sociálním fondem a státním rozpočtem ČR. K šíření této metody dostal Bílý kruh bezpečí výcvik od tvůrců metody z Kanady a Švédska a také oprávnění metodu učit, které je chráněné mezinárodním právem. Pro ČR získal souhlas k pojmenování české verze „SARA DN“.⁵⁴

Tato metoda je určena především policistům, kteří se dostanou do prvního kontaktu s osobou ohroženou domácím násilím. Využití metody SARA DN se předpokládá také u všech služeb v prvním kontaktu s osobou ohroženou domácím násilím, zejména služeb sociálních. V metodě jsou školeni poradci Bílého kruhu bezpečí, konzultanti DONA linky a policisté. BKB vydal „Pomůcku pro policisty“, která je součástí výcviku a bude využívána v přímém kontaktu s případem domácího násilí.⁵⁵ SARA DN obsahuje 15 strukturovaných otázek na rizikové faktory, z nichž pět otázek odhaluje rizikové faktory u násilné osoby v aktuálním vztahu, dalších pět umožní rychle zjistit rizikové faktory opět u násilné osoby v rámci obecných sklonů k násilí, tj. násilných projevů na veřejnosti. Posledních pět otázek pomáhá zjistit rizikové faktory týkající se zranitelnosti osoby ohrožené domácím násilím. Viz příloha č. 9

Proškolený uživatel metody SARA DN dokáže vyhodnotit aktuální situaci, odhadnout závažnost hrozby a přijmout opatření, která eliminují rizikovou situaci. Ví, že i výskyt malého počtu rizikových faktorů může signalizovat maximální ohrožení. Přítomnost vyššího počtu rizikových faktorů vždy znamená vysokou míru rizika. Metoda SARA DN v rukou odborníků pomáhá určit strategii řízení tohoto rizika, vyvažuje občas se vyskytující subjektivní pocity profesionálů, zlepšuje jednotnost rozhodnutí, přispívá k lepší mezioborové komunikaci.

---

⁵³ Projekt Hráz - V říjnu 2005 byl zahájen dvouletý projekt „HRÁZ – Pomoc obětem domácího násilí a zvláště zranitelným obětem násilných činů“. Účast na jeho realizaci přijali specialisté z řad členů BKB, ale i externí odborníci. Cílem projektu je rozvoj a realizace poradenských služeb a programů zaměřených na zlepšení kvality a dostupnosti sociálních služeb pro oběti domácího násilí a zranitelné oběti trestných činů.

⁵⁴ http://www.donalinka.cz/redaction.php?action=showRedaction&id_categoryNode=463

⁵⁵ http://www.donalinka.cz/redaction.php?action=showRedaction&id_categoryNode=463

K využití metody SARA DN je nutné dostatečné množství vstupních informací. Při práci policistů půjde například o čerpání informací z poznatkových databází a z poznání situace na místě. V rámci jiných míst pomoci půjde o schopnost a dovednost ptát se, která je rovněž součástí výcviku.⁵⁶

---

⁵⁶ http://www.donalinka.cz/redaction.php?action=showRedaction&id_categoryNode=463

4. MOŽNOSTI A MEZE INTERVENCE JEDNOTLIVÝCH PROFESÍ V ČR

4.1. Policie ČR

Policie je orgánem, který je povinen nepřetržitě, rychle, odborně a bezúplatně poskytovat občanům služby při zajišťování jejich bezpečnosti. Policie je proto povinna poskytnout v rozsahu své působnosti v souladu s § 43 policejního zákona pomoc každému, kdo se na ní s takovou žádostí obrátí.⁵⁷

4.1.1. Úkoly policie v případech přijetí oznámení o domácím násilí

Nejcitlivějším místem intervence policie v případech domácího násilí je střet mezi chráněnou domovní svobodou a ochranu života, zdraví a jiných práv a svobod oběti. Pozornost policistů v těchto případech musí být přednostně zaměřena na pomoc oběti a zastavení dalšího násilí. Při odborných zákrocích dosud panovala a stále přetrvává nejistota, jak situaci vyhodnotit, jak komunikovat se stranami incidentu, jak situaci na místě řešit, jaká opatření neprodleně přijmout, jak ochránit oběť, jak postupovat vůči pachateli, jak hodnotit situaci dětí v takových domácnostech.

Zákroky policie v případech domácího násilí patří k velmi frekventovaným, zároveň však vysoce náročným a velmi neoblíbeným situacím v každodenní praxi. Policie je zpravidla institucí, která s obětí a pachatelem přichází jako první do kontaktu. Proto zasahujícím policistům a jejich reakci patří klíčová role. K objektivním okolnostem, které ovlivňují řešení situace, patří stres působící na všechny zúčastněné strany. Úspěšná činnost policistů předpokládá jejich připravenost takovými znalostmi a dovednostmi, které umožní profesionálně náročnou práci zvládnout.

Náročnost pro zakročující policisty v případech domácího násilí je zejména v tom, že nelze předvídat, jak se situace na místě bude odvíjet. Přípravu na zákrok nelze podceňovat a zakročující policisté by si měli předem promyslet taktiku vlastního zákroku na základě dostupných informací a pamatovat na vlastní bezpečí, neboť může dojít k napadení zakročujícího policisty ze strany pachatele, bude potřeba zjistit mnoho informací, přijmout

---

⁵⁷ ŽELÁSKO, P. *Metodický pokyn, kterým se upravuje postup PČR při oznámení, prověřování a vyšetřování v případě DN*, 2004, Č.j. PPR-3670-1/KPV-OK3-2004.

trestní oznámení nebo činit jiné úkony. Zároveň bude třeba zvolit vhodnou taktiku komunikace a navázat kontaktu se stranami, směřující k uklidnění emocí.⁵⁸

Oznámení případu domácího násilí jsou policisté povinni vždy přijmout a provést příslušné služební úkony. Vzhledem ke specifikaci každého případu nelze stanovit jednoznačný postup. Obecně z přijetí oznámení resp. „volání o pomoc“ vyplývá povinnost dostavit se na místo a oznámené skutečnosti prověřit.

K tomu je nezbytné:

- řádně přijmout a úplně zadokumentovat oznámení od volajícího
- podle situace vytěžit oznamovatele k okolnostem násilí a zjišťovat faktický stav v průběhu podávaného oznámení a potřebné bližší informace k pachateli
- následně v dostupných evidencích provést lustraci k osobě pachatele, ale i oběti
- na základě zjištěných a ověřených informací zorganizovat a vyslat hlídku na místo.

4.1.2. Postup policisty na místě oznámeného domácího násilí

Prvotní úkony

- analyzovat situaci na místě, zjistit zdravotní a emocionální stav oběti, pachatele a jejich chování, v případě potřeb použít donucovacích prostředků k ukončení protiprávního stavu
- zajistit bezpečí na místě pro všechny zúčastněné strany, chránit i vlastní bezpečnost
- oddělit od sebe jednotlivé strany incidentu
- ověřit totožnost účastníků a svědků a tyto odděleně vytěžit
- zjistit, zda v domácnosti žijí děti a kde se nacházejí

---

⁵⁸ ŽELÁSKO, P. *Metodický pokyn, kterým se upravuje postup PČR při oznámení, prověřování a vyšetřování v případě DN*, 2004, Č.j. PPR-3670-1/KPV-OK3-2004.

- zadokumentovat všechny informace od oběti, pachatele a svědků
- popsat popř. fotograficky zadokumentovat vzniklá zranění (případně zavolat lékařskou pomoc), poškození a zjistit celkovou škodu
- přijmout adekvátní opatření vůči pachateli i oběti a případně je vyzvat, aby se dostavili na určené místo k sepsání protokolu

K tomu:

- před příjezdem na místo projednat v rámci zakročující hlídky taktiku zákroku
- jednat profesionálně, oprostít se od subjektivních pocitů, vlastního hodnocení situace a nepřipustit projevy zvyšující nejistotu při služebním zákroku, jako jsou stres, nezkušenost nebo naopak vlastní zkušenost s týráním v rodině
- posoudit, zda se jedná o domácí násilí (dlouhodobě a stupňující se) a jaké je reálné riziko hrozby jeho opakování po odjezdu policie
- strategie domluv a tišení konfliktu na místě, kde došlo k domácímu násilí, jsou zpravidla neúčinné, je kontraproduktivní pokoušet se řešit spor mezi stranami.

59

Následné úkony

- poskytnout oběti základní informaci popř. předat informační kartu na DONA linku, kde může hledat pomoc v nejbližším zařízení podle místa bydliště nebo doporučit odchod k příbuzným nebo blízkým osobám oběti
- zeptat se oběti, zda si přeje být informována o propuštění pachatele z vyšetřovací vazby nebo vězení. Toto poskytnutí informace je důležité pro náležité zajištění bezpečnosti obětí.
- vysvětlit oběti, že domácí násilí je protiprávní stav a odůvodnit proč v daném případě dojde k vykázaní z bytu a jaké jsou dále její možnosti

---

⁵⁹ ŽELÁSKO, P. *Metodický pokyn, kterým se upravuje postup PČR při oznámení, prověřování a vyšetřování v případě DN*, 2004, Č.j. PPR-3670-1/KPV-OK3-2004.

- informovat oběť o bezpečnostním plánu, poskytnout informace o místech pomoci, poučit oběť o právech. Viz přílohy č. 10, 11
- informovat orgán sociálně právní ochrany dětí o dětech vyrůstajících v podmínkách domácího násilí mezi jejich rodiči.⁶⁰

4.1.3. Dokumentace případu domácího násilí

Zakročující hlídka vždy sepíše záznam, ve kterém popíše všechny okolnosti služebního zákroku a přijatých opatření. Viz přílohy č. 12, 13, 14.

Záznam by měl mít trojí funkci:

1) Dokumentační

Záznam bude sloužit jako podklad pro další opatření v rámci policie

2) Oznamovací

Záznam popř. výpis ze záznamu o případech, kde v domácnostech dochází k domácímu násilí a byla zde zjištěna přítomnost dětí, zaslat na vědomí příslušného orgánu sociálně právní ochrany dětí, místně příslušných úřadů k přijetí vlastních opatření, neboť případy domácího násilí negativně ohrožují vývoj dětí. Tato informace dá podnět k dalším preventivním opatřením v rodinách.

3) Evidenční

Záznam jako podklad pro statistické vykazování případů domácího násilí na teritoriu.⁶¹

4.2. Intervenční centra (IC)

Intervenční centra fungují v ČR od 1. 1. 2007, kdy vešla platnost změna zákona 135/2006 Sb., Zákon na ochranu před domácím násilím. Jedná se o 15 center, v každém kraji je jedno, na severní Moravě mají dvě. Viz příloha č. 15

⁶⁰ ŽELÁSKO, P. *Metodický pokyn, kterým se upravuje postup PČR při oznámení, prověřování a vyšetřování v případě DN*, 2004, Č.j. PPR-3670-1/KPV-OK3-2004.

⁶¹ ŽELÁSKO, P. *Metodický pokyn, kterým se upravuje postup PČR při oznámení, prověřování a vyšetřování v případě DN*, 2004, Č.j. PPR-3670-1/KPV-OK3-2004.

IC jsou relativně mladou záležitostí v oblasti speciálního poradenství. Zaměřují se na problematiku domácího násilí a na jejich oběti. Poskytují intenzivní krátkodobou intervenční pomoc ohroženým osobám, které převádějí podle potřeby do dlouhodobější péče návazných organizací podle potřeby a přání ohrožených. Je to služba, která nabízí obětem bezprostřední a okamžitou pomoc.⁶²

V ČR je policie povinna předat hlášení o domácím násilí intervenčnímu centru ve svém kraji do 24h od okamžiku vykazání či zákazu vstupu, přičemž není nutný souhlas ohrožené osoby. Je samozřejmostí, že se může s intervenčním centrem spojit kdokoliv, kdo bude akutně potřebovat pomoc v případě domácího násilí.

Poradkyně pracující v intervenčním centru mají v první řadě za úkol dostatečně informovat o právech a o znění zákona o ochraně ohrožených osob. Vyjasní, jakým způsobem se může tento zákon aplikovat v konkrétním případě a osvětlí možnosti v rámci podání trestního oznámení, zažádání o vykazání osoby násilné ze společného bytu apod. Dále jakými prostředky můžete chránit sebe a své děti, jaké je vhodné chování v situacích bezprostřední konfrontace s domácím násilím, jaké jsou možnosti v rámci pomoci právní, finanční, psychologické, sociální či terapeutické.⁶³

4.2.1. Etický kodex pracovníků IC

Činnost IC je založena na hodnotách demokracie a lidských práv. Pracovníci IC proto dbají na dodržování základních lidských práv, jak jsou obsaženy v Listině základních lidských práv a svobod. Chartě lidských práv Spojených národů a v Úmluvě o právech dítěte.

Pracovník IC je povinen znát zákony a ostatní závazné předpisy vztahující se k jeho činnosti v IC dodržovat je.

Pracovník IC respektuje jedinečnost každého člověka bez ohledu na jeho pohlaví, původ, etnickou příslušnost, rasu či barvu pleti, mateřský jazyk, věk, zdravotní stav, sexuální orientaci, ekonomickou situaci, náboženské, společenské nebo politické přesvědčení.

---

⁶² BUSKOTTE, A. *Z pekla ven : Žena v domácím násilí*, 2008, Computer Press a.s., Překlad Monika Burger, 97 s.

⁶³ BUSKOTTE, A. *Z pekla ven : Žena v domácím násilí*, 2008, Computer Press a.s., Překlad Monika Burger, 97 s.

Pracovník IC uživateli aktivně naslouchá a neomezuje ho ve svobodě jeho vyjádření. Pomoc pracovníků pak spočívá především v poskytnutí podpory a informací o možnostech řešení jeho problémů. Pracovník nesmí na uživatele vykonávat jakýkoli nátlak, který se týká jeho přesvědčení, náboženství, politiky nebo ideologie, a nepromítá do konzultace své osobní postoje.

Pracovník IC vždy respektuje uživatele a jeho rozhodnutí o tom, jak dále jednat. Podporuje uživatele v samotném jednání, aby se nestal závislým na službách poskytovaných IC. Povzbuzuje ho k aktivitě a převzetí zodpovědnosti za vlastní život. Není-li to nezbytné nutné pro zachování života a zdraví uživatele či jeho blízkých, nejedná pracovník za uživatele.

Povinnost pracovníku IC je zachovávat naprostou mlčenlivost a respektovat anonymitu uživatele. V případech, kdy nemůže pracovník uživateli zaručit mlčenlivost (zejména v souvislosti s povinností oznámit či překazit určité trestné činy), zřetelně ho na to včas upozorní a poskytne mu prostor pro rozhodnutí, zda bude v rozhovoru pokračovat.

Pracovníci IC musí splňovat kvalifikační požadavky své profese a musí absolvovat výcvik, v jehož rámci získají potřebné vědomosti a dovednosti pro práci v IC.

Práce IC je týmová, kde všichni pracovníci vzájemně respektují svoji odbornost a mají k dispozici supervizi a intervizi. Supervize je povinná.

Pracovník vykonává svou službu zodpovědně a procesuálně tak, aby nepoškodil dobré jméno IC.

Pracovník IC nesmí podávat informace o uživateli nikomu mimo IC a případné dotazy odkazuje na vedoucího IC.

Služba IC je vykonávána v daném časovém limitu. Pracovník IC se nesmí v průběhu služby zabývat činnostmi, které by jej odváděly od práce, a v případě, že nastane situace, která mu znemožní práci vykonávat, je povinen tuto skutečnost oznámit vedoucímu a snažit se společně zajistit náhradu pro službu.⁶⁴

---

⁶⁴ VOŇKOVÁ, J. A KOLEKTIV. *Metodický rámec práce intervenčních center a podpora jejich vzniku*, 2007, Bílý kruh bezpečí o.s., 11 s.

4.2.2. Spolupráce s jinými institucemi

Intervenční centra jako pracoviště poskytující pomoc osobám ohroženým domácím násilím jsou nedílnou součástí místní psychosociální sítě. Zajištění komplexní pomoci ohroženým osobám předpokládá spolupráci intervenčního centra s dalšími poskytovateli služeb v daném regionu a s orgány státní správy a samosprávy. Předpokladem kvalitní spolupráce je vzájemná znalost možností kompetencí mezi jednotlivými zainteresovanými subjekty. Ta by měla být mimo jiné předmětem činnosti interdisciplinárního týmu, kdy zajištění spolupráce a vzájemné informovanosti mezi jednotlivými IC a dalšími příslušnými subjekty je jedním z důležitých úkolů IC.

Obecně lze říci, že vzájemná spolupráce s co nejširším spektrem institucí je jedním z hlavních pilířů úspěšné činnosti IC, a proto by této oblasti měli jeho pracovníci věnovat značnou pozornost. Jedná se nejen o znalost institucí, jejich povinností a oprávnění, ale i jejich pracovníků. Dobré osobní kontakty vytvářejí z hlediska potřebné spolupráce lepší výchozí podmínky.⁶⁵

Spolupráce mezi IC a dalšími institucemi lze rozdělit do dvou základních oblastí vyplývajících z §60a zákona č. 108/2006 Sb.:⁶⁶

---

⁶⁵ VOŇKOVÁ, J. A KOLEKTIV. *Metodický rámec práce intervenčních center a podpora jejich vzniku*, 2007, Bílý kruh bezpečí o.s., 87 s. ISBN 978-80-239-9448-3.

⁶⁶ Zákon 108/2006 Sb., Zákon ze dne 14.března 2006 o sociálních službách, § 60a *Intervenční centra*

(1) Na základě rozhodnutí o vykázaní ze společného obydlí nebo zákazu vstupu do něj vydaného podle zvláštního právního předpisu²⁶⁾, je osobě ohrožené násilným chováním vykázané osoby nabídnuta pomoc nejpozději do 48 hodin od doručení opisu tohoto rozhodnutí intervenčnímu centru. Pomoc intervenčního centra může být poskytnuta rovněž na základě žádosti osoby ohrožené násilným chováním jiné osoby obývající s ní společné obydlí nebo i bez takového podnětu, a to bezodkladně poté, co se intervenční centrum o ohrožení osoby násilným chováním dozví. Sociální služby v intervenčním centru jsou poskytovány jako služby ambulantní, terénní nebo pobytové.

(2) Služba podle odstavce 1 obsahuje tyto základní činnosti:

a) sociálně terapeutické činnosti,

b) pomoc při uplatňování práv, oprávněných zájmů a při obstarávání osobních záležitostí.

(3) Služba podle odstavce 1 poskytovaná formou pobytových služeb obsahuje vedle základních činností uvedených v odstavci 2 tyto základní činnosti:

a) poskytnutí ubytování,

1) Zajištění služeb pro potřebu konkrétního uživatele

U této formy spolupráce je primárním cílem poskytnutí vhodné služby ohrožené osobě v souladu s jejími potřebami, přičemž službu je zde nutné chápat v širším slova smyslu (např. i činnost státních orgánů). Jedná se v podstatě o zprostředkování další pomoci uživateli, respektive doporučení k využití služby jiného subjektu. Bude nepochybně častou praxí, že se na IC obrátí osoby v záležitostech, které nespádají do činnosti IC. Je vhodné, aby pracovníci IC byli i v těchto případech schopni poskytnout informaci o instituci, která je z hlediska potřeby takové osoby kompetentní. Návaznost na další služby je důležitá i vzhledem k možnostem současných služeb poskytovaných ze strany IC. Pokud jeho služby nepostačují k uspokojivému vyřešení problému uživatele, je nutné pomoc pomáhajících subjektů koordinovat.

2) Spolupráce mimo rámec konkrétního případu

Zde se jedná o systémovou spolupráci, která může mít i již výše zmíněnou institucionální podobu činnosti interdisciplinárního týmu. Sem lze zařadit školení pracovníků spolupracujících institucí, ale též spolupráci mezi jednotlivými IC navzájem, jejímž předmětem je vzájemné předávání zkušeností. Nejbližšími spolupracovníky odborníků IC budou policejní orgány a v případech rodin s nezletilými dětmi sociální pracovnice odboru sociálně právní ochrany dětí.⁶⁷

4.3. Orgány sociálně-právní ochrany dětí

Na oddělení sociálně-právní ochrany dětí se oběti domácího násilí obracejí zejména v situacích, kdy se násilí v rodině už rozvinulo, a to v situacích, kdy jsou ohroženy nezletilé děti (jako svědci násilí mezi rodiči) nebo v případech, kdy se oběť rozhodne násilný vztah ukončit a hledá možnosti azylového ubytování, žádá o úpravu poměrů k nezletilým dětem nebo se ocitla v sociální nouzi. Není neobvyklé, že oběti násilí se na oddělení sociálně-právní ochrany dětí obracejí v první fázi spíše se zástupnými problémy, neidentifikují se s rolí obětí, případně se stydí o násilí hovořit a jako primární problém uvádí jiné důvody.

---

b) *poskytnutí stravy nebo pomoc při zajištění stravy.*

⁶⁷ VOŇKOVÁ, J. A KOLEKTIV. *Metodický rámec práce intervenčních center a podpora jejich vzniku*, 2007, Bílý kruh bezpečí o.s., 11 s. ISBN 978-80-239-9448-3.

Úloha sociálních pracovníků je při identifikaci a prevenci pokračování násilí v rodině zásadní. Proto je důležité, aby byly pracovnice oddělení sociálně-právní ochrany dětí proškoleny v metodách práce s oběťmi a ve způsobech identifikace domácího násilí.⁶⁸

Orgány sociálně-právní ochrany dětí v případech domácího násilí:

- Poskytnou obětem i dalším zúčastněným osobám rady a informace ve věcech právních, např. péče o děti, rozvod, sociální dávky, trestní oznámení.
- Podle povahy případu vstoupí v jednání s dalšími institucemi (policie, soudy), mohou obětem poskytnout doprovod k jednání.
- Zprostředkují obětem ubytování v azylovém domě.
- Pomohou obětem vypracovat „bezpečnostní plán“ na ochranu před agresorem. Viz příloha č. 16
- Zajistí ozdravný pobyt pro dítě.
- V nezbytných případech zajistí ústavní výchovu dítěte⁶⁹

4.3.1. Azylové domy

Azylový dům je především bezpečné místo, kam se může týraná žena uchýlit před násilím – ať už dočasně, nebo ho využít jako odrazový můstek po opuštění vztahu, pro vybudování nového života. Azylové domy mohou být zřízeny nezávisle některou charitativní organizací.

Důvodová zpráva k zákonu č. 135/2006 Sb. uvedla, že „v ČR existuje cca 120 azylových domů, z toho je 31 zařízení zaměřeno na pomoc týraným ženám a 57 na pomoc týraným ženám s dětmi, kapacita těchto azylových domů má přibližně 1 120 míst a všechny jsou stále obsazené.“ Obsazenost azylových domů byla jedním z argumentů pro přijetí nové

---

⁶⁸ VARGOVÁ, B., VAVROŇOVÁ, M. A KOLEKTIV. *Manuál pro efektivní interdisciplinární spolupráci v případech DN*, Rosa 2006, Graf. zpracování a tisk Sondy s.r.o. Publikace byla vydána za podpory Nadace Open Society Fund Praha, 20 s.

⁶⁹ ŠEDIVÁ, M. A KOLEKTIV, *Metodický rámec interdisciplinární spolupráce na místní úrovni při řešení případů domácího násilí*, 2007, Bílý kruh bezpečí, o.s., 29 s.

právní úpravy – aby ohrožené osoby nemusely v tolika případech z bytu či domu odcházet a vyhledávat azylové domy.⁷⁰

4.4. Specializovaná poradenská činnost centra domácího násilí

Ve většině případů poskytují specializované služby pro oběti či osoby ohrožené domácím násilím nestátní neziskové organizace. Jejich činnost a rozsah poskytovaných služeb se velmi liší a je určována zejména stanovami organizace, standardy poskytování sociálních služeb, které byly vydány ministerstvem práce a sociálních věcí a vnitřními standardy organizace. Na specializované poradny se oběti obracejí ve všech fázích rozvoje násilí v rodině.

Základními cíli specializovaných poradenských center by mělo být:

- Psychologická a sociálně-právní podpora obětí.
- Zvýšení informovanosti obětí o jejích právech.
- Zvýšení informovanosti obětí o možnostech řešení její situace.
- Podpora samostatnosti a možnosti volby.⁷¹

4.5. Zdravotníci

Lékaři a pracovníci zdravotních zařízení mohou být jedni z prvních, na koho se oběť domácího násilí obrátí, a to zejména v situacích bezprostředně po útoku. Role těchto pracovníků je tedy při identifikaci domácího násilí a nabídnutí možností pomoci velmi důležitá.

---

⁷⁰ CONWAYOVÁ, H.L. *Domácí násilí : Příručka pro současné i potencionální oběti*, Originál edition Publisher in English under the title Domestic Violence by Lion Hudson plc, Oxford, England, opyright Lion Hudson plc 1997, Translation Jana Mandelíková 2007, 90 s.

⁷¹ VARGOVÁ, B., VAVROŇOVÁ, M. A KOLEKTIV. *Manuál pro efektivní interdisciplinární spolupráci v případech DN*, Rosa 2006, Graf.zpracování a tisk Sondy s.r.o. Publikace byla vydána za podpory Nadace Open Society Fund Praha, 21 s.

Při setkání s obětí domácího násilí je důležité, aby zdravotník vysvětlil, že nikdo nemá právo dopouštět se vůči ní násilí a že se může obrátit na některé ze specializovaných poraden, na něž ji předá kontakty.

Ve Věstníku Ministerstva zdravotnictví České republiky z dubna 2006 byla vydána metodická opatření pro postup lékařů při poskytování péče osobám ohroženým domácím násilím.⁷²

4.6. Oddělení přestupků

Oddělení přestupků není zpravidla první institucí, na kterou se oběť domácího násilí obrací, o násilném jednání se odděleně dozvídá v naprosté většině případů ze spisů nebo oznámení odevzdaných Policií ČR. Případů, kdy se oběť na oddělení přestupků obrací z vlastní iniciativy, je z celkového množství výrazná menšina.

K reakci na oznámení Policie České republiky, která vyhodnotila chování osoby podezřelé z násilí v rodině jako přestupek, však samo oddělení kontaktuje oběť, neboť většinou jde o přestupek spáchaný mezi tzv. osobami blízkými, kdy lze přestupek projednat pouze na návrh „postižené osoby“ – oddělení proto oběti zasílá vyrozumění a podmínky projednávání návrhových přestupků.

K osobnímu kontaktu dochází, pokud oběť z vlastní iniciativy nebo v reakci na vyrozumění kontaktuje úřad nebo až když oběť podáním návrhu zahájí řízení a je následně předvolána v procesním postavení navrhovatelky k ústnímu jednání.

Jelikož je většinou pachatel osoba blízká, oběť většinou návrh na projednání přestupku nepodá, čímž komunikace mezi obětí a úřadem končí.

Oddělení přestupků může „nabídnout“ přijetí oznámení o přestupku, seznámení s předpokládaným průběhem řízení a jeho úskalími, sepsání návrhu na projednání přestupku.

---

⁷² VARGOVÁ, B., VAVROŇOVÁ, M. A KOLEKTIV. *Manuál pro efektivní interdisciplinární spolupráci v případech DN*, Rosa 2006, Graf.zpracování a tisk Sondy s.r.o. Publikace byla vydána za podpory Nadace Open Society Fund Praha, 22 s.

Závažnější věci může dát oddělení k posouzení Obvodnímu nebo okresnímu státnímu zastupitelství, zda nebyl spáchán trestný čin.⁷³

---

⁷³ VARGOVÁ, B., VAVROŇOVÁ, M. A KOLEKTIV. *Manuál pro efektivní interdisciplinární spolupráci v případech DN*, Rosa 2006, Graf.zpracování a tisk Sondy s.r.o. Publikace byla vydána za podpory Nadace Open Society Fund Praha, 22 s.

5. SYSTÉM SDĚLOVÁNÍ INFORMACÍ Z POHLEDU ZÁKONA

Systém sdělování informací mezi institucemi, které tvoří základní pilíře, na nichž je založena účinná pomoc osobám ohroženým domácím násilím (tzn. Intervenčními centry, Policií ČR a orgány sociálně právní ochrany dětí), vychází z příslušných zákonů, kterými jsou zejména:

Zákon č. 101/2000 Sb., o ochraně osobních údajů, ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 359/1999 Sb., o sociální právní ochraně dětí, ve znění pozdějších předpisů

Z uvedených zákonů vyplývá následující systém předávání informací mezi jednotlivými institucemi:

- Policie ČR zpracovává v souladu s § 42n zák. č. 283/1991 Sb.⁷⁴ osobní údaje ohrožené a vykázané osoby, v případě, že ve společném obydlí, na které se vztahuje vykázání, bydlí nezletilá osoba, zpracovává policie též osobní údaje této osoby.
- Policie ČR zasílá intervenčnímu centru opis rozhodnutí o vykázání a úřední záznam ve smyslu § 21a odst. 5 zák. č. 283/1991 Sb.⁷⁵
- Žije-li ve společném obydlí, na které se vztahuje rozhodnutí o vykázání, nezletilá osoba, pošle policie ČR do 24 hodin od vyhotovení rozhodnutí jeho opis spolu s opisem úředního záznamu též orgánů sociálně právní ochrany dětí.

---

⁷⁴ Zákon č. 283/1991 Sb., § 42n *Zpracovávání osobních údajů v souvislosti s vykázáním ze společného obydlí a zákazem vstupu do něj*

(1) *Podle ustanovení této hlavy zpracovává policie též osobní údaje ohrožené osoby a vykázané osoby (§ 21a); v případě, že ve společném obydlí, na které se vztahuje vykázání (§ 21a odst. 3), bydlí nezletilá osoba, zpracovává policie též osobní údaje této osoby.*

(2) *Osobní údaje osob uvedených v odstavci 1 se zpracovávají podle zásad stanovených v § 42g.*

⁷⁵ Zákon č. 283/1991 Sb., § 21a odst. 5

(5) *Při provádění úkonů souvisejících s vydáním rozhodnutí o vykázání je policista povinen zajistit přítomnost nezúčastněné osoby, ledaže hrozí nebezpečí z prodlení.*

- Intervenční centrum na základě tohoto podnětu kontaktuje ohroženou osobu s nabídkou pomoci, přičemž v rámci první konzultace se vyžádá pracovník IC její souhlas s nakládáním s osobními údaji a případný souhlas s vyžadováním dalších informací od příslušných orgánů a organizací. Pracovník IC si v případě potřeby může vyžádat příslušnou dokumentaci. Je-li to s ohledem na potřeby ohrožené osoby vhodné, odkáže IC na další místa pomoci.
- Orgán sociálně právní ochrany dětí zahájí na základě podnětu od Policie ČR vlastní šetření. Pokud výsledky šetření ukazují, že by se mohlo ve věci jednat o trestný čin, oznámí orgán sociálně právní ochrany dětí podezření na Policii ČR a dodá případné podklady.
- Zahájí-li Policie ČR souběžně s vykazáním trestní řízení, může si vyžádat v případě potřeby v souladu s § 8 odst. 1 trestního řádu⁷⁶ podklady z IC (dokumentaci se záznamy o průběhu konzultací).
- Je-li jednání násilné osoby kvalifikováno jako přešupek, provede Policie ČR nezbytná šetření a oznámí přešupek příslušnému správnímu orgánu. Ten může v souladu s § 59 a § 60⁷⁷ vyžadovat provedení úkonů potřebných k prověření

---

⁷⁶ Trestní řád, §8 odst. \1

Státní orgány, právnícké a fyzické osoby jsou povinny bez zbytečného odkladu, a nestanoví-li zvláštní předpis jinak, i bez úplaty vyhovovat dožadáním orgánů činných v trestním řízení při plnění jejich úkolů. Státní orgány jsou dále povinny neprodleně oznamovat státnímu zástupci nebo policejním orgánům skutečnosti nasvědčující tomu, že byl spáchán trestný čin.

⁷⁷ Zákon č. 200/1990 Sb., o přestupcích § 59

Státní orgány a orgány policie provedou bez zbytečného odkladu na žádost správního orgánu úkony potřebné k prověřování oznámení o přestupcích, k projednávání přestupků a k výkonu rozhodnutí. Státní orgán nebo orgán policie žádost neprodleně vrátí, není-li k provedení požadovaných úkonů příslušný.

§ 60 Podávání vysvětlení

(1) Každý je povinen podat správním orgánům nezbytné vysvětlení k prověření došlého oznámení o přestupku; podání vysvětlení může být odepřeno, jestliže by takovým osobám nebo osobám jím blízkým (§ 68 odst. 4) hrozilo nebezpečí postihu za přešupek, popřípadě za trestný čin nebo by porušily státní nebo služební tajemství anebo zákonem výslovně uloženou nebo uznanou povinnost mlčenlivosti.

oznámení a požadovat za tímž účelem vysvětlení. Tato povinnost se vztahuje též na orgán sociálně právní ochrany i Policii ČR.⁷⁸

---

(2) *Tomu, kdo se bez závažných důvodů nedostaví na výzvu ke správnímu orgánu k podání vysvětlení podle odstavce 1, nebo tomu, kdo bezdůvodně podání vysvětlení odmítá, může správní orgán uložit pořádkovou pokutu do výše 5 000 Kč.*

(3) *Pořádková pokuta uložená orgánem obce je příjmem této obce. Pořádková pokuta uložená jiným správním orgánem České republiky je příjmem státního rozpočtu České republiky.*

⁷⁸ VOŇKOVÁ, J. A KOLEKTIV. *Metodický rámec práce intervenčních center a podpora jejich vzniku*, 2007, Bílý kruh bezpečí o.s., 56 s.

6. MEZINÁRODNÍ ZÁVAZKY V OBLASTI PREVENCE NÁSILÍ

Násilí na dětech a ženách, k němuž dochází v mnoha rodinách, není soukromou záležitostí, ale veřejným a politickým problémem. Násilné chování je porušováním lidských práv a jednotlivé změny jsou vázány mezinárodními a národními zákony k jejich ochraně. Jsou povinny s největší pečlivostí dbát na prevenci, stíhání a trestání všech projevů násilí na ženách bez ohledu na to, kdo se jich dopouští. Mezi důležité mezinárodní dokumenty, postihující násilí vůči ženám a dětem, patří Deklarace OSN o Eliminaci násilí na ženách (1993), Úmluva OSN o právech dítěte Pekingská platforma (1995), Evropská úmluva o dodržování lidských práv a Rada Evropy (1950), Amsterodamská dohoda.⁷⁹

6.1. Organizace spojených národů

6.1.1. Deklarace OSN o Eliminaci násilí na ženách (1993)

Deklarace OSN o Eliminaci násilí na ženách říká: „Státy by měly násilí na ženách odsoudit a neměly by uplatňovat žádné zvyky, tradice ani náboženské ohledy, skrze které by se vyhýbaly povinnosti eliminace násilí. Všechny státy by měly neodkladně používat všechny vhodné a dostupné prostředky k eliminaci násilí na ženách a jeho ukončení. Za tímto účelem by měly:

- zvážit (kde tak ještě neučinily) ratifikaci nebo přistoupení ke Konvenci o eliminaci všech forem diskriminace žen,
- vyhnout se páčání jakékoli formy násilí na ženách,
- vytrvale prosazovat metody vedoucí k efektivní prevenci, vyšetřování a v souladu s národními zákony i k potrestání všech forem násilí na ženách....“⁸⁰

---

⁷⁹ VARGOVÁ, B., VAVROŇOVÁ, M. A KOLEKTIV. *Manuál pro efektivní interdisciplinární spolupráci v případech DN*, Rosa 2006, Graf.zpracování a tisk Sondy s.r.o. Publikace byla vydána za podpory Nadace Open Society Fund Praha, 33 s.

⁸⁰ VARGOVÁ, B., VAVROŇOVÁ, M. A KOLEKTIV. *Manuál pro efektivní interdisciplinární spolupráci v případech DN*, Rosa 2006, Graf.zpracování a tisk Sondy s.r.o. Publikace byla vydána za podpory Nadace Open Society Fund Praha, 33 s.

6.1.2. Úmluva OSN (1989)

Právně závazná Úmluva o právech dítěte ustanovuje ve svém článku 19 povinnost státních institucí chránit děti před všemi formami fyzického, psychického či sexuálního násilí, vč. dalších forem násilí.⁸¹

6.1.3. Pekingská platforma

Problematika násilí na ženách byla zahrnuta jako jeden z 12 zásadních bodů, které vyžadují okamžité řešení, v tzv. Pekingské akční platformě, která vznikla jako programový dokument pro implementaci výsledků 5. světové konference o ženách uspořádané v roce 1995 v Pekingu. Podle něj je „násilí na ženách překážkou k dosažení cílů rovnosti, rozvoje a míru“ a státy by měly přijmout seznam opatření, která povedou k eliminaci všech forem násilí na ženách. Všechny členské státy EU by se proto měly zapojit do realizace Pekingské platformy pro akci a zvýšit své dosavadní úsilí.⁸²

6.2. Evropská úmluva o dodržování lidských práv a Rada Evropy

Evropská úmluva o dodržení lidských práv (Rada Evropy, 1950) zaručuje všem lidem právo na život, zdraví a svobodu a zakazuje mučení a jiné formy nehumánního či ponižujícího zacházení. Tato klíčová úmluva zavazuje signatářské země, aby aktivně činily kroky proti násilí na ženách a dětech a chránily je před dalším násilím

Rada Evropy vydala celou řadu důležitých doporučení zaměřených na problematiku násilí na ženách a domácího násilí. V doporučení rady Evropy (2002) zaměřeném na ochranu žen před násilím se jednotlivým členským státům doporučuje, aby:

- Přezkoumaly legislativu platnou v dané zemi

---

⁸¹ VARGOVÁ, B., VAVROŇOVÁ, M. A KOLEKTIV. *Manuál pro efektivní interdisciplinární spolupráci v případech DN*, Rosa 2006, Graf.zpracování a tisk Sondy s.r.o. Publikace byla vydána za podpory Nadace Open Society Fund Praha, 34 s.

⁸² VARGOVÁ, B., VAVROŇOVÁ, M. A KOLEKTIV. *Manuál pro efektivní interdisciplinární spolupráci v případech DN*, Rosa 2006, Graf.zpracování a tisk Sondy s.r.o. Publikace byla vydána za podpory Nadace Open Society Fund Praha, 34 s.

- Uznanly odpovědnost státu zajistit prevenci, vyšetřování a trestní stíhání všech násilných činů stejně jako ochranu oběti bez ohledu na to, zda se jich dopouští jednatlivec nebo státní instituce
- Podpořily všechny relevantní organizace a instituce pracující s problematikou násilí na ženách, aby spolupracovaly na vytváření a naplňování střednědobých a dlouhodobých akčních plánů, které by vedly k posílení a ochraně oběti
- Podporovaly výzkum, sběr dat a spolupráci na národní a mezinárodní úrovni
- Podporovaly komunikaci a spolupráci mezi vědeckými a výzkumnými centry, neziskovými organizacemi, politickými představiteli a institucemi v oblasti zákonodárné, zdravotnictví a vzdělávání s cílem vytvořit koordinované přístupy k problematice domácího násilí⁸³

6.3. Amsterodamská smlouva

V Amsterodamské dohodě byla rovnost mezi ženami a muži ustanovena jako jeden ze základních cílů všech postupů Evropské unie. Současný vývoj směřuje k rozšíření mandátů Evropské unie na poli rovnosti mužů a žen.

Od poloviny devadesátých let minulého století začala Evropská unie zavádět některé iniciativy, jako např. kampaň „nulová tolerance“, která je zaměřena na násilí na ženách v zemích Evropské unie (1999). Tyto iniciativy ukazují, že problematika násilí na ženách a dětech nabývá v Evropské unii na významu. Přestože iniciativy v oblasti násilí na ženách neexistují žádné závazné zákony a regulace, současný rozvoj naznačuje, že tato problematika bude projednávána i v budoucnu.⁸⁴

---

⁸³ VARGOVÁ, B., VAVROŇOVÁ, M. A KOLEKTIV. *Manuál pro efektivní interdisciplinární spolupráci v případech DN*, Rosa 2006, Graf. zpracování a tisk Sondy s.r.o. Publikace byla vydána za podpory Nadace Open Society Fund Praha, 34 s.

⁸⁴ VARGOVÁ, B., VAVROŇOVÁ, M. A KOLEKTIV. *Manuál pro efektivní interdisciplinární spolupráci v případech DN*, Rosa 2006, Graf. zpracování a tisk Sondy s.r.o. Publikace byla vydána za podpory Nadace Open Society Fund Praha, 34 s.

ZÁVĚR

Úspěšná interdisciplinární spolupráce není sama o sobě jednoduchým úkolem. Setkávají se zde organizace s různou historií, strukturou, různě velké a s odlišným pozadím, aby spojily svá úsilí a vytvořily či zlepšily služby poskytované obětem domácího násilí. Rozdíly mezi nimi mohou být inspirativní a motivující, zároveň ale mohou vytvářet překážky pro efektivní spolupráci, a v některých případech dokonce znamenat i její konec.

Abychom mohli efektivně spolupracovat, je nezbytné nejprve se navzájem dobře poznat a učit se od jiných organizací a institucí. Důležitým prvním krokem interdisciplinární spolupráce je zájem dozvídat se o práci jiných institucí a organizací, které jsou do řešení případů domácí násilí zapojeny, obeznámit se s jejich cíli, úkoly, kompetencemi i jejich strukturou. Stejně důležitá je i ochota poskytovat jiným institucím informace o vlastní organizaci a způsobech intervence v případech domácího násilí.

Seznámení se činností a strukturou jednotlivých institucí je důležitým krokem, chceme-li se vyhnout zklamání z nerealistických očekávání od vzájemné spolupráce, při stanovování dosažitelných cílů a při optimálním využívání potenciálu ke změně, který interdisciplinární spolupráce má.

Jak již bylo zmíněno, do interdisciplinární spolupráce jsou zapojeni představitelé institucí se zcela odlišným pozadím a strukturou. To může způsobovat napětí a různá nedorozumění, přičemž na formálních setkáních není příliš času ani prostoru, aby byly tyto odlišnosti diskutovány a zpracovány.

Proto může být přínosné nesetkávat se jen na pracovních setkáních, ale organizovat i neformální diskuze, např. na různých kulturních, společenských či jiných akcích. To může být i dobrou metodou, jak se zbavit různých předsudků a stereotypů a zjistit, že všichni jsem lidské bytosti s různými zvyky, silnými i slabými stránkami.

Řada organizací funguje na základě dlouhodobě rozvíjených norem a struktur. Změny v takovýchto organizacích postupují jen velmi pomalu a vyžadují vůli i motivaci na všech úrovních, včetně managementu. Důležitým zdrojem motivace k efektivní spolupráci je společná vize „lepšího světa“, v němž mají oběti domácího násilí přístup k okamžité a efektivní pomoci, pachatelé jsou vedeni k odpovědnosti za své chování, patřičně potrestání a počet případů domácího násilí se snižuje.

Interdisciplinární spolupráce se podobá maratónu, který vyžaduje odhodlání, energii a trpělivost. Eliminace násilí na ženách a dětech však nemůže být na rozdíl od maratónské ho běhu dosažena jednotlivcem, ale vyžaduje úsilí celé společnosti. Společnost, nesmí být, ale k těmto nežádoucím jevům netečná a lhostejná. Rovněž tak i zainteresované orgány a organizace by měly věnovat veškerou svou iniciativu do zlepšení vztahů mezi sebou, vztahů mezi svými zaměstnanci a interními spolupracovníky a ochotu se dělit o výsledky a nové metody interdisciplinární spolupráce.

Rovněž je dobře se seznamovat se závěry, legislativou a metodami používanými v evropském společenství včetně ostatních mimoevropských států. Nelze sice přejímat ve svém důsledku cizí legislativu a poznatky bez souladu s českou legislativou či legislativou evropského společenství, neboť by mohlo dojít k legislativní kolizi, která by mohla vyvrcholit případným paktem nebo užitím legislativní normy v rozporu s českým právem. Velkým přínosem do interdisciplinární spolupráce může být účast na různých mezinárodních či evropských sympoziích, pořádaných různými organizacemi či odbornými institucemi za účelem seznámení s nejnovějšími metodami a postupy v dané problematice, příslušnými odborníky. Výstupy z těchto sympozií mohou být přínosem pro další spolupráci mezi zainteresovanými orgány či organizacemi spolupracujícími v rámci problematiky domácího násilí jako fenoménu doby.

Proto i já jsem se ve své bakalářské práci zabývala tímto fenoménem doby, i interdisciplinární spoluprací mezi zainteresovanými orgány a organizacemi. Bylo nutné poukázat na vývoj od prvního – pilotního projektu vytvořeného v Ostravě až po současnou legislativu a projekty vytvořené zainteresovanými orgány a organizacemi. Mezi rychle rozvíjející se projekty v interdisciplinární spolupráci patří DONA, Bílý kruh bezpečí a Intervenční centra. Tyto projekty a organizace se snaží veškerými prostředky pomoci obětem domácího násilí, ať již odbornými radami, psychologickou pomocí, či umístěním v nějakém středisku pro postižené osoby domácím násilím. Z druhé strany se snaží, aby pachatelé tohoto zavržení hodného jednání se znaky domácího násilí byli po právu potrestáni a již z jejich strany nedocházelo k takovémuto závažnému jednání. Ale samotný trest pro pachatele, bez následné práce s ním by byl jen polovinou cíle. Je třeba s pachateli domácího násilí dále pracovat jak po psychologické stránce, tak i po odborné stránce, aby si uvědomili, že takovéto jednání z jejich strany je nepřijatelné a případně se naučili zvládat své emoce a své vlastní já v krizových a vypjatých situacích. Dále, aby se naučili přijatelnému jednání s druhými osobami a ne jen jednání z pozice síly a vyhrožování.

Závěrem lze již vyslovit přání, aby interdisciplinární spolupráce mezi zainteresovanými orgány a organizacemi byla co nejlepší, na co nejlepší a vysoce profesionální úrovni, a samotné oběti, aby se dostalo té nejlepší a nejúčinnější pomoci a samotný pachatel, aby byl po zásluze za své jednání potrestán. V neposlední řadě, aby bylo co nejméně případů domácího násilí a osoby ve společné domácnosti, aby se k sobě chovali co nejlépe s vřelostí a láskou, kde není místo pro takovéto jednání.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

Literární zdroje

1. BUSKOTTE, A. *Z pekla ven: Žena v domácím násilí*, 2008, Computer Press a.s., Překlad Monika Burger, 176 s. ISBN 978-80-251-1786-6.
2. CONWAYOVÁ, H.L. *Domácí násilí: Příručka pro současné i potencionální oběti*, Originál edition Publisher in English under the title Domestic Violence by Lion Hudson plc, Oxford, England, Copyright Lion Hudson plc 1997, Translation Jana Mandelíková 2007, 160 s. ISBN 978-80-00-01550-7.
3. FROMM, E. *Anatomie lidské destruktivity*, Nakladatelství Aurora Praha, 2007, 524 s. ISBN 80-7299-089-6.
4. GJURIČOVÁ, J., LINHAROVÁ, D. *Za zavřenými dveřmi II. Domácí násilí: Bulletin odboru Prevence kriminality MV ČR*, Vydává Ministerstvo vnitra, odbor prevence kriminality a redakce časopisu Policista.
5. ŠEDIVÁ, M. A KOLEKTIV, *Metodický rámec interdisciplinární spolupráce na místní úrovni při řešení případů domácího násilí*, 2007, Bílý kruh bezpečí, o.s., 54 s. ISBN 978-80-239-9449-0.
6. ŠEDIVÁ, M., VITOUŠOVÁ, P. *Interdisciplinární přístup k řešení případů domácího násilí na komunitní úrovni*, 2005, Bílý kruh bezpečí o.s., 47 s. ISBN 80-239-5441-5.
7. VARGOVÁ, B., VAVROŇOVÁ, M. A KOLEKTIV. *Manuál pro efektivní interdisciplinární spolupráci v případech DN*, Rosa 2006, Graf. zpracování a tisk Sondy s.r.o. Publikace byla vydána za podpory Nadace Open Society Fund Praha, 88 s.
8. VOŇKOVÁ, J. A KOLEKTIV. *Metodický rámec práce intervenčních center a podpora jejich vzniku*, 2007, Bílý kruh bezpečí o.s., 87 s. ISBN 978-80-239-9448-3.
9. ZBOŘÍLOVÁ, K. K problematice DN, *Kriminalistický sborník 4/2006*, Správa hl.m. Prahy Policie ČR, Praha

10. ŽELÁSKO, P. *Metodický pokyn, kterým se upravuje postup PČR při oznámení, prověřování a vyšetřování v případě DN*, 2004, Č.j. PPR-3670-1/KPV-OK3-2004.

Primární zdroje

1. Zákon č. 1/1993 Sb., Ústava ČR
2. Zákon č. 2/1993 Sb., Listina základních práv a svobod
3. Zákon 108/2006 Sb., Zákon ze dne 14. března 2006 o sociálních službách
4. Zákon č. 200/1990 Sb., Přestupkový zákon § 59
5. Zákon č. 283/1991 Sb., 135/2006 Sb., O policii ČR, O policii ČR ve znění pozdějších předpisů
6. Zákon č. 141/1961 Sb., Trestní řád
7. Amsterodamská smlouva
8. Evropská úmluva o dodržení lidských práv
9. Pekingská platforma
10. Úmluva OSN

Elektronické zdroje

1. BÍLÝ KRUH BEZPEČÍ A PHILIP MORRIS ČR [online]. 2006, *Shrnutí základních výsledků reprezentativního výzkumu pro občanské sdružení*. [citace 22. 1. 2009]. Dostupný z < www.stem.cz/clanek/1145 >
2. BÍLÝ KRUH BEZPEČÍ [online]. Pětiletý systémový projekt „Prevence domácího násilí – změna praxe a legislativy v ČR“. 2001-2006. [citace 23. 1. 2009]. Dostupný z < <http://www.domacinasili.cz/cz/redakce/projekt/o-projektu/r19> >

3. BÍLÝ KRUH BEZPEČÍ A PHILIP MORRIS ČR [online]. 2002, *Partnerský projekt, Aliance proti domácímu násilí*. [citace 3. 2. 2009].
Dostupný z < <http://www.domacinasili.cz/files/uploaded/Archiv/apdn.htm> >
4. DONA LINKA [online]. *Metoda SARA DN*, [citace 12. 2. 2009]. Dostupný z
<http://www.donalinka.cz/redaction.php?action=showRedaction&id_category_Node=463>

SEZNAM ZKRATEK

BKB	Bílý kruh bezpečí
ČR	Česká Republika
DC	DONA Centrum
DN	Domácí násilí
EU	Evropská unie
IC	Intervenční centrum
IDT	Interdisciplinární tým
EU	Evropská unie
Sb.	Sbírky
SARA	Spousal Assault Risk Assessment
OSN	Organizace spojených národů
APDN	Aliance proti domácímu násilí

SEZNAM PŘÍLOH

1. „Mapa služeb“ poskytované služby/prováděné úkony v případech DN
2. Opatření, která mohou (popř. jsou povinny) provést jednotlivé instituce při kontaktu s domácím násilím
3. Základní jednotný postup při detekci DN
4. Text „hlášenky“ Policie ČR a MěP orgánům sociálně právní ochrany dětí.
5. Instituce poskytující pomoc obětem DN
6. DONA linka
7. DONA linka
8. BKB
9. SARA DN pomůcka pro policisty
10. První krok
11. Kde hledat pomoc
12. Úřední záznam o výjezdu k incidentu se znaky domácího násilí
13. Poučení ohrožené osoby
14. Poučení vykázané osoby
15. Přehled intervenčních center v krajích
16. Bezpečnostní plán

8.3 „Mapa služeb“. Poskytované služby/prováděné úkony v případech DN

Tabulka ukazuje, jaké služby a úkony jsme schopni ohroženým osobám poskytnout. Zvýrazněny jsou úkony a služby dříve neposkytované a nekonané a dále činnosti, které organizace teoreticky mohly konat již dříve, ale do praxe je zavedly až po zapojení do projektu. Vysvětlení zkratk názvů organizací viz v kapitole 8.1.

Poskytovaná služba/ prováděný úkon	P ČR	MěP	Přest. odd	OS- POD	KC	MPP	Nem. soc.	Lé- kaři	AD	DC
Zásah proti pachateli	S	S								
Rozhovor s pachatelem – prevent.	S	S	S	S		S	S	N		N
Rozhovor s pachatelem – terapeut.				S	N	S				
Šetření v rodině	S		N	S						
Ošetření oběti, léčba								S		
Krizová intervence				S	S	S	S	S	S	S
Psychoterapie (dlouhodobá)					S	S				
Azylové bydlení				S					S	
Doprovod na úřady (soc. apod.)				N						N
Doprovod na policii, příp. přest. odd.										N
Doprovod k soudu – trestní řízení										N
Doprovody jiné (byt, lékař, škola aj.)				N						
Finanční pomoc				S						N
Materiální pomoc (strava, oděv apod.)				S			S		S	
Por. trestněprávní a přestupky		N	S	S						S
Por. sociálně právní				S	S	S	S		S	S
Por. psychologické				S	S	S				S
Pastorační služba					S				S	
Zprostředkování služeb jiných subjektů	S	N	N	S	S	S	S	S	S	S

S = standardní služba/úkon

N = nestandardní (možná) služba/úkon

⁸⁵ ŠEDIVÁ, M., VITOUŠOVÁ, P. *Interdisciplinární přístup k řešení případů domácího násilí na komunitní úrovni*, 2005, Bílý kruh bezpečí o.s., 30 s.

Metodický rámec interdisciplinární spolupráce na místní úrovni při řešení případů domácího násilí

Instituce	Důstojnost	Zdraví		Život
		Lehčí útok	Závažnější útok	
Police ČR		výjezd na základě oznámení + zastavení bezpečnostního násilí + evidence vykazání / zákaz vstupu		zajištění důkazů + zahájení trestního řízení
		je-li incidentu přítomno dítě - hlášení na OSPOD		je-li incidentu přítomno dítě - hlášení na OSPOD
		krátkodobé omezení osobní svobody (zajištění)	omezení osobní svobody (zadržení, vazba)	omezení osobní svobody (zadržení + návrh na uvalení vazby)
		zajištění důkazů + oznámení přestupku	zajištění důkazů + zahájení trestního řízení	
Městská / obecní policie		umístění do protialkoholní záchytné stanice		
		výjezd na základě oznámení + zastavení bezpečnostního násilí + evidence + oznámení PCR		omezení osobní svobody a privolání PCR
		je-li incidentu přítomno dítě - hlášení na OSPOD	zajištění důkazů + oznámení přestupku	je-li incidentu přítomno dítě - hlášení na OSPOD
Soud		na základě návrhu rozhodnutí o rozvodu manželství, úpravě styku s nezletilými dětmi a výživném		na základě návrhu rozhodnutí o rozvodu manželství, úpravě styku s nezletilými dětmi a výživném
		na základě návrhu rozhodnutí o ochraně osobnosti	vykázání (na základě návrhu)	uvalení vazby
		na základě návrhu rozhodnutí o ochraně osobnosti	<ul style="list-style-type: none"> - v případě odsouzení : <ul style="list-style-type: none"> - podmíněně upuštění od potrestání s dohledem, popř. uložení podmíněného trestu; - možnosti stanovit přísnější omezení a opatření (např. podrobt se programu pro násilné osoby); - možnost uložení dohledu 	v případě odsouzení v rámci trestu stanovení povinnosti podrobt se programu pro násilné osoby uložení nepodmíněného trestu
Přestupkové odd./komise				uložení ochranného léčení (ambulantní, ustavní)
		je-li podán návrh na projednání, věst řízení o přestupku + uložení trestu	je-li podán návrh na projednání, věst řízení o přestupku + uložení trestu	
OSPOD (je-li násilí přítomno dítě)		je-li incidentu přítomno dítě - hlášení na OSPOD		
		výkon dohledu		zajištění bezpečí dítěte (izolace od agresora, umístění dítěte mimo rodinu)
		šetření v rodině + ve škole		zajištění psychologického vyšetření, poradenství, diagnostiky, zprostředkování odborné terapeutické pomoci
		pohovor s rodiči		
	sociální opora		zajištění bezpečí dítěte (izolace od agresora, umístění dítěte mimo rodinu)	

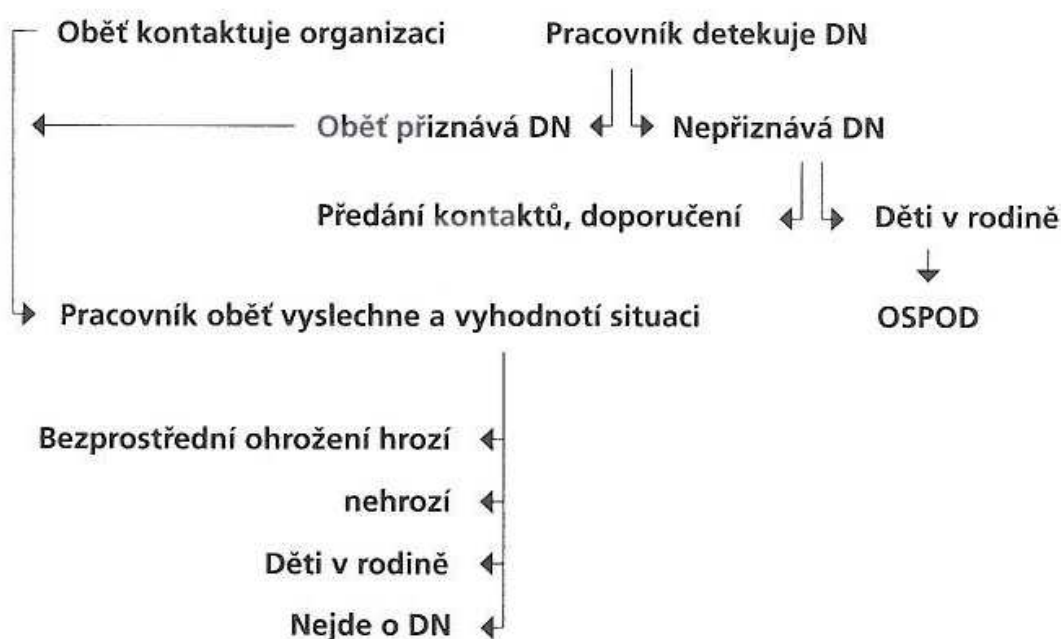
Instituce	Disponost	Zdraví		Život
		Lehčí útok	Závažnější útok	
Pracovníci ve zdravotnictví		identifikace DN	identifikace DN	identifikace DN
		zajištění navazujících služeb	zajištění navazujících služeb	zajištění navazujících služeb
		dokumentace	dokumentace	dokumentace
			ošetření, hospitalizace	ošetření, hospitalizace
Kriz. centra		poradenství	poradenství	poradenství
		sociální opora	sociální opora	sociální opora
		zajištění navazujících služeb	zajištění navazujících služeb	zajištění navazujících služeb
			terapeutická pomoc	terapeutická pomoc
Azyl, zařízení			poskytnutí úbytování (krizové úžho)	poskytnutí úbytování (krizové úžho)
			krizová intervence, práce s traumatem	krizová intervence, práce s traumatem
			sociálně právní poradenství	sociálně právní poradenství
			sociální opora	sociální opora
Manželská poradna		identifikace DN	rozvodové a porozvodové poradenství	rozvodové a porozvodové poradenství
		manželské a rodinné poradenství či terapie vedoucí k nápravě vztahových problémů	sociální opora	sociální opora
		rozvodové poradenství		
		psychologické, sociálně právní a právní poradenství	psychologické, sociálně právní a právní poradenství	psychologické, sociálně právní a právní poradenství
NNO (specializované poradny)		morální a emocionální podpora	morální a emocionální podpora	morální a emocionální podpora
		sociální opora	sociální opora	sociální opora
		zajištění navazujících služeb	zajištění navazujících služeb	zajištění navazujících služeb
Intervenční centrum	poradenství	ambulantní a terénní služby	nadstandardní a nestandardní služby	

⁸⁶ ŠEDIVÁ, M. A KOLEKTIV, Metodický rámec interdisciplinární spolupráce na místní úrovni při řešení případů domácího násilí, 2007, Bílý kruh bezpečí, o.s., 31-33 s.

8.5 Jednotný postup při detekci DN

Schéma zobrazuje základní postup při řešení případů DN platný pro všechny organizace v IDT. Pracovník organizace umí detekovat DN, v každé fázi jednání s ohroženou osobou zná přesně své *povinnosti, oprávnění a možnosti* a ví, s kým má a může spolupracovat.

ZÁKLADNÍ JEDNOTNÝ POSTUP PŘI DETEKCI DN

Povinnosti   Oprávnění   Možnosti   Spolupráce

⁸⁷ ŠEDIVÁ, M., VITOUŠOVÁ, P. *Interdisciplinární přístup k řešení případů domácího násilí na komunitní úrovni*, 2005, Bílý kruh bezpečí o.s., 39 s.

8.6 Text „hlášenky“ P ČR a MěP orgánům sociálně právní ochrany dětí

© pplk. Ing. Josef Pravda, P ČR Ostrava

Oznámení odboru sociálně-právní ochrany dětí*
Úřední záznam k případu domácího násilí*

Událost ze dne	datum: čas:	místo:
Policejní hlídka (ČOZ)	1) 2)	Pol. útvar (služebna):
Oznamovatel	nar.	přib. vztah:
	tr. bydliště:	
Zúčastněná osoba (oběť)	nar.	přib. vztah:
	tr. bydliště:	
Zúčastněná osoba (agresor)	nar.	přib. vztah:
	tr. bydliště:	
Charakter napadení	slovní:	fyzické:
Zranění: ANO NE	Lékařské ošetření: ANO NE	Adresa zdrav. zařízení:
Podezření na požití alkoholu nebo jiných psychotrop. látek:	Agresor: ANO NE	Oběť: ANO NE
Škoda na majetku:	ANO	NE
Opakované útoky:	ANO	NE
Přítomnost dětí při útoku:	ANO	NE
Přítomnost dětí při zákroku:	ANO	NE
1. jméno dítěte	nar.	Pozn.
2. jméno dítěte	nar.	Pozn.
3. jméno dítěte	nar.	Pozn.
Záznamy v evidencích policie	ANO č.j.:	NE
Poučení oběti:	POLICIE - DONA - BKB - Azylové domy - Úřad - jiné:	
Způsob řešení pachatele	Vyřešeno na místě Policie ČR: Př - TC	Oznámeno na úřad
Místo pro další výše neuvedené skutečnosti (např. další svědci):		

zpracoval:

podpisová doložka:

*nehodící se škrtněte

⁸⁸ ŠEDIVÁ, M., VITOUŠOVÁ, P. *Interdisciplinární přístup k řešení případů domácího násilí na komunitní úrovni*, 2005, Bílý kruh bezpečí o.s., 40 s

INSTITUCE POSKYTUJÍCÍ POMOC OBĚTEM DOMÁCIHO NÁSILÍ

DONA linka - pomoc obětem domácího násilí, informace	nonstop tel. 251 511 313
Bílý kruh bezpečí, pomoc obětem trestných činů,	nonstop tel. 257 317 110
Linka důvěry RIAPS	nonstop tel. 222 580 697
Centrum krizové intervence	nonstop tel. 284 016 666
ROSA	tel. 241 432 466
(centrum pro týrané a osamělé ženy)	602 246 102

Linky důvěry v místě

Krizová centra v místě

Intervenční centrum v místě

Azylová zařízení – informace poskytne DONA linka

Poradny pro rodinu, manželství a mezilidské vztahy v místě

Orgán sociálně právní ochrany dětí (OSPOD) v místě

Policie ČR

nonstop tel. 158

Městská policie, Oddělení přestupků městského úřadu apod.

Záchranná služba

nonstop tel. 155

Zdravotnická zařízení⁸⁹

---

⁸⁹ Prospekty, DIECÉZNÍ CHARITA České Budějovice, Intervenční centrum

DONA LINKA

☎ 251511313

**NEPŘETRŽITÉ ODBORNÉ
RADY A INFORMACE
OBĚTEM
DOMÁCIHO NÁSILÍ**

**PROVOZUJE BÍLÝ KRUH BEZPEČÍ
ZA FINANČNÍ PODPORY PHILIP MORRIS ČR**

„Manžel mi při hádce zlomil prst na ruce. U lékaře jsem řekla, že jsem upadla. Čekala jsem za to od manžela aspoň trochu vděku. On však nikdy nepocítil žádnou vinu. Po čtrnácti dnech mě zbil znovu. Oglajela jsem s dětmi k rodičům. Teprve za deset dní volal, omloval se a sliboval, že už s výbuchy vzteku skončí. Já mu opět uvěřila a vrátila se k němu. Za měsíc mě zkopal, zbil pěstí a plival mi do obličeje. Tehdy jsem poprvé došla na policii. Ještě celá zblita jsem si ale říkala: „Nádyť jsi udala vlastního muže“. Cítila jsem však, jako by mi spadl kámen ze srdce. Dokázala jsem definitivně odejít. Začínám nový život a jsem vděčná všem, kteří mě v mém rozhodnutí podpořili.“

DOMÁCÍ NÁSILÍ JE, KDYŽ VÁS OPAKOVANĚ :

- blizká osoba uráží;
- blizká osoba ponižuje před ostatními lidmi;
- blizká osoba nutí k sexuálnímu praktikám, které se Vám nelíbí, nebo je přes Váš odpor na Vás vykoná.

DOMÁCÍ NÁSILÍ JE, KDYŽ VÁM OPAKOVANĚ :

- blizká osoba zakazuje styk s přáteli a s Vaší rodinou;
- blizká osoba kontroluje veškeré Vaše finance;
- blizká osoba vyhrožuje a zastrášíje Vás;
- blizká osoba fyzicky ubližuje;
- blizká osoba ničí Vaše věci.

DOMÁCÍ NÁSILÍ JE, KDYŽ :

- je blizká osoba ve vztahu k Vám majetnická a žárlivá;
- blizká osoba požaduje naprostou kontrolu nad vším, co děláte;
- když se násilí opakuje a stupňuje.

VYPRÁVĚNÍ DOMÁCÍHO NÁSILÍ
MEZÍ ČLEMY A HLAVNÍMI ČLEMY
DOMÁCNÍ A DOMOC

linka pomoci obětem
domácího násilí
02 51 51 13 13

DNNA

- Vyslechnete a pomůže volajícímu orientovat se v aktuální situaci.
- Nabízí volajícímu porozumění a důvěru.
- Pomáhá volajícímu odstranit pocity viny a znovu nalézt sebedůvěru.
- Motivuje volajícího k aktivnímu řešení situace.
- Pomáhá volajícímu promyslet individuální bezpečnostní plán.
- Poskytuje praktické rady a pomáhá volajícímu nalézt další vhodný postup.
- Nabízí důležité informace o možných sociálně právních a trestně právních opatřeních.
- Poskytuje informace o systému služeb sociální ochranné sítě pro oběti domácího násilí a trestních čtů.
- Může organizačně zprostředkovat pomoc, jejímž cílem je ochrana oběti (např. zproštění ubytování, poskytnutí ubytování).
- Může přivolat urgentní pomoc v případech vážného ohrožení zdraví a života.

**Domáci násilí nesmí zůstat privátní záležitostí.
Doporučujeme obětem linku DNNA**

⁹¹ Prospekty, DIECÉZNÍ CHARITA České Budějovice, Intervenční centrum

Kdokoli se může stát obětí

Kriminalita se určitým způsobem dotýká každého z nás. Možná, že jste se se zločinem nesetkali osobně, ale určité vte o někom, kdo se stal obětí trestného činu. Pro některé lidi znamená taková zkušenost pouze menší nepřijemnost spojenou s vyplněním formulářů pro pojistovnu za opravu rozbitých a odcizených věcí, ale mnoho dalších lidí trpí vážnými a dlouhodobými následky (zranění, bolesti, citová újma, psychologické následky, velká mate-riální ztráta).

Bílý kruh bezpečí pomáhá lidem

- › vzpamatovat se z prožitého traumatu
- › setkat se s odborníky, které jejich problé-
m zajímá
- › dosáhnout svých práv v postavení
poškozeného
- › morální a emocionální podporu

„Když jdu po ulici, stále před sebou vidím muže, který mě napadl.“

„Poté, co mi neznámí pachatelé vykradli byt, bojím se o dceru a manželku. Dřív jsem tento strach neměl.“

„Bála jsem se jí svědčit k soudu. Opravdu moc pro mě znamenalo, že mé obavy vzali lidé z Bílého kruhu bezpečí vážně.“

*„Po rozhovorech s psychologičkou Bílého kruhu bezpečí jsem pocítil úlevu a neubránil jsem se sízám dojetí. Poznal jsem, že ve svém zoufal-
ství nezůstanu osamoceny.“*

Bílý kruh bezpečí je občanské sdružení s působností v České republice. Zaměřuje se na pomoc obětem trestné činnosti a na prevenci kriminality.

Bílý kruh bezpečí poskytuje odbornou, bezplatnou a diskrétní pomoc obětem trestných činů včetně morální a emocionální podpory.

Bílý kruh bezpečí nabízí ve velmi závažných případech spojených s násilným trestným činem doprovod obětí, případně pozůstalých k soudu, návštěvu v nemocnici, výjimečně i v bydlíšti.

Bílý kruh bezpečí pořádá víkendové psychologické pobyty pro oběti násilné kriminality.

Bílý kruh bezpečí usiluje o zlepšení právního postavení osob poškozených trestnou činností formou podnětů k zákonodárným iniciativám.

Bílý kruh bezpečí prostřednictvím svého Zpravodaje, letáků a spolupráce se sdělovacími prostředky informuje veřejnost, orgány státní správy a samo-správy o aktuálních problémech obětí trestné činnosti a možnostech jejich řešení.

Bílý kruh bezpečí spolupracuje od roku 1999 s Nadačním fon-
dem Filipa Venclíka při poskytování operativní finanční podpory obětem trestných činů. V letech 1999 – 2001 byla z tohoto fondu vyplacena pomoc v celkové výši 172 132 korun čtrnácti obětem a pozůstalým po obětech, kteří se ocitli ve složité životní situaci a nebyli podpořeni z jiných zdrojů.

Tisk letáku byl podpořen Nadací VIA z prostředků grantu Cesta ke stabilitě.

PRÁCOVIŠTĚ BÍLÉHO KRUHU BEZPEČÍ V ČESKÉ REPUBLICE (pomoc obětem a svědkům trestných činů)

Centrála:

Tel.: 257 317 110
Fax: 251 512 299

bk@volny.cz
www.bkd.cz

Poradna Praha

Duškova 20, 150 00 Praha 5
úterý až čtvrtek: 17-20 hodin
pátek dop. - jen pro objednané
tel.: 257 317 100

Poradna Brno

Slovenská 41, 612 00 Brno
každé úterý: 17-20 hodin
tel.: 541 218 122

Poradna Pardubice

Pospíšilovo nám. 1693
530 03 Pardubice 3
každé úterý: 17-19 hodin
tel.: 466 265 284

Poradna Olomouc

Katelná 8
772 00 Olomouc
každé úterý: 16–18 hodin
tel.: 585 423 857

Poradna Píseň

Americká ulice 42,
301 35 Píseň
v budově Právnícké fakulty ZČU
každé úterý: 16-18 hodin
tel.: 377 637 695

Poradna Ostrava

ulice 28. října 124,
702 00 Ostrava,
v Domě kultury
každé úterý: 16–18 hodin
tel./fax: 597 489 204

DONNA LINKA

celostátní linka s nepřetržitým
dřívozemím pro oběti domácího násilí
tel.: 2 5151 1313
www.donnalinka.cz

DONNA Centrum Ostrava

Poradna pro oběti domácího násilí
ulice 28. října 124, 702 00 Ostrava
v Domě kultury
pondělí a pátek: 8–14 hodin
čtvrtek: 14–20 hodin
tel.: 597 489 207
e-mail: donna Centrum@quick.cz

sara dn
pomůcka pro policisty

OTÁZKY ke zjištění rizika eskalace domácího násilí

DOMÁCÍ NÁSILÍ

Domácí násilí (dále jen dn) je především fyzické, psychické anebo sexuální násilí, ke kterému dochází mezi blízkými osobami. O domácí násilí se jedná vždy, pokud jsou přítomny všechny následující znaky.

KLÍČOVÉ ZNAKY DN

- 1) **OPAKOVÁNÍ A DLOUHODOBOST** – z jednoho útoku jakéhokoli charakteru ještě nelze určit, zda jde o domácí násilí. Může to však být jeho začátek. *Ptejte se na minulé incidenty, na předešlé zákroky PČR, na úrazy apod.*
- 2) **ESKALACE** – domácí násilí se stupňuje od útoků proti lidské důstojnosti k fyzickým útokům až k závažným trestným činům ohrožujícím zdraví a život. *Ptejte se, jak často se incidenty opakují a zda roste intenzita útoků či výhrůžek.*
- 3) **JASNÉ A NEZPOCHYBNITELNÉ ROZDĚLENÍ ROLÍ** na ohroženou osobu a násilnou osobu – domácí násilím nejsou vzájemná napadání, hádky, rvačky, spory, kde je rovné nebo střídavé postavení stran incidentu. *Ptejte se, kdo je ohrožen a kdo ubližuje.*
- 4) **NEVEREJNOST** – domácí násilí probíhá zpravidla za zavřenými dveřmi bytu či domu, stranou společenské kontroly. *Ptejte se, kdy a kde k násilí dochází.*

sara dn

SOUBOR RIZIKOVÝCH FAKTORŮ KE ZJIŠTĚNÍ HROZBY BUDOUCÍHO DN

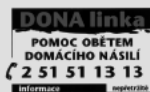
V případě, že na místě zákroku identifikujete situaci jako domácí násilí, doporučujeme vám položit následující katalog otázek. Ty pomohou vám i ohroženým osobám uvědomit si reálné riziko současného a budoucího ohrožení. Zdrojem informací, tj. osobou, která na otázky odpoví, může být ohrožená osoba, oznamovatel (např. sousedé), ale i násilná osoba.

Otázky jsou orientačním vodítkem a slouží k rychlému a správnému rozhodnutí o dalším postupu. Otázky pokládejte v souvislosti s aktuálním incidentem a zajímejte se také o incidenty předchozí, protože domácí násilí je násilím na pokračování. V této fázi zákroku není nutné provést písemný záznam, je-li to možné, doporučuje se pořídit záznam zvukový.

K vyhodnocení budoucího možného rizika dn použijte vlastní úvahu. Zvažte další kroky a opatření. Ze škály možných opatření zvolte vždy takové, které bude s přihlédnutím ke konkrétní situaci maximálně bezpečné pro ohroženou osobu.

Například:

- přivolejte další policisty
- zvažte opatření podle trestního řádu nebo zákona o PČR
- po 1. 1. 2007 zvažte „vykázání“ podle zákona č. 135/2006 Sb.
- doporučte azylové zařízení nebo jiné bezpečné místo
- poučte ohroženou osobu o bezpečnostním plánu
- informujte OSPOD o dětech v rodině
- předejte ohrožené osobě kontakt na DONA linku

93

Tento dokument vydává Bílý kruh bezpečí, o.s. v rámci projektu „Regionální podpora informovanosti o nonstop lince pomoci obětem domácího násilí“, projekt spolufinancuje Evropská unie a státní rozpočet České republiky.

sara dn

3x5 otázek
na rizikové faktory

ODDÍL 1

NÁSILÍ VE VZTAHU K BLÍZKÉ OSOBE

- 1) **Dopouští se násilná osoba závažného fyzického nebo sexuálního násilí?**
– např. fyzické útoky a sexuální násilí, pokusy o ně, použití zbraní
- 2) **Vyhrožuje závažným násilím, sděluje své násilné úmysly?**
– např. vyjadřuje vražedné nebo agresivní myšlenky, plány, ničí oblíbené věci ohrožené osoby
- 3) **Dochází ke stupňování fyzického/sexuálního násilí nebo výhrůžek a úmyslů ze strany násilné osoby?**
– např. zvyšuje se krutost, četnost nebo různorodost násilných činů, výhrůžek nebo úmyslů
- 4) **Porušuje násilná osoba příkazy soudu a jiná nařízení?**
– např. podmínky kauce, zkušební doby, podmíněčného propuštění, trestu zákazu pobytu, společenské záruky, probace aj.
- 5) **Má násilná osoba názory a postoje, které schvalují násilí?**
– např. vyznává a omlouvá zneužívání moci a různé formy násilí, trpí chorobnou žárlivostí, má potřebu ovládat blízké osoby, zlehčuje nebo popírá dn

ODDÍL 2

OBECNÉ SKLONY NÁSILNÉ OSOBY K NÁSILÍ

- 1) **Dopouští se obecné kriminality?**
– jedná násilná osoba antisociálně na veřejnosti (tj. mimo domácí násilí), existují informace o takovém chování, je držitelem zbraně
- 2) **Jsou informace o problémech v předchozích vztazích?**
– měla násilná osoba problém vytvořit a udržet dlouhodobý důvěrný vztah (opakované opouštění partnera, násilí ve vztahu)
- 3) **Má násilná osoba pracovní nebo finanční problémy?**
– např. je dlouhodobě bez zaměstnání, často mění zaměstnání, má výrazné finanční obtíže
- 4) **Má násilná osoba problémy s toxikomanií a jinými závislostmi?**
– např. problémy spojené s užíváním nelegálních drog, alkoholu nebo předepsaných léků, s hráčskou závislostí např. na automatech
- 5) **Má násilná osoba problémy v oblasti duševního zdraví?**
– např. evidentní známky narušení kontaktu s realitou, extrémní chování vybočující mimo normu

ODDÍL 3

ZRANITELNOST OHROŽENÉ OSOBY

- 1) **Chová se ohrožená osoba rozporuplně ve vztahu k násilné osobě?**
– přestože se chce od násilné osoby odpoutat, udržuje s ní pravidelné nebo nepravidelné kontakty, popírá a omlouvá akce násilníka, svaluje vinu na sebe
- 2) **Má z násilné osoby extrémní strach?**
– tzn. hladina strachu výrazně ovlivňuje její sebeobraně chování, strach ohroženou osobu traumatizuje a ochromuje její jednání
- 3) **Má ohrožená osoba problém se zajištěním svého bezpečí?**
– riziko je velké, pokud ohrožená osoba nemá znalosti o tom, kde a jak hledat pomoc, není schopna zajistit své bezpečí, nezná svá práva, má malé nebo žádné kontakty s přáteli a s původní rodinou
- 4) **Existují objektivní překážky, které brání zajištění bezpečí pro ohroženou osobu (nejenom v místě bydliště, ale i v zaměstnání)?**
– tato místa nezaručují bezpečí, chybí podpora od jiných osob, zdroje pomoci nejsou rychle a lehce dosažitelné, existuje problém s dopravní obslužností
- 5) **Má ohrožená osoba závažné osobní problémy?**
– např. problémy se zaměstnáním, s financemi, problémy právního rázu, mentální problémy, problémy s užíváním návykových látek

www.donalinka.cz – www.bkb.cz – www.domacinasil.cz

Copyright © 2005 P. R. Kropp, S. D. Hart & H. Bellfrage – Copyright © 2006 Bílý kruh bezpečí, o.s.
Kopírování, reprodukce a opětovný přenos jakýmkoli způsobem jsou zakázány mezinárodním právem.

První krok

Násilí mezi blízkými není normální.

Nikdo není povinen trpět.

Nikdo nemá právo jiného týrat psychicky či fyzicky.

Není se za co stydět. Vina je na straně násilné osoby.

Nepomůže nechávat si své pocity pro sebe.

Je dobré o trápení s násilným chováním blízké osoby říct známým, přátelům, spolupracovníkům a příbuzným, na které je možné se spolehnout.

Násilné chování blízké osoby může u ohrožené osoby vyvolat:

- stálý stres a strach z příštího setkání
- pocit, že když cokoliv udělá jinak, než násilná osoba říká, může to znamenat konec
- pocit, že důvodem násilí blízké osoby jsou jen její chyby, že je to všechno její vina
- snižování skutečných následků násilného chování blízké osoby
- „slepotu“ vůči nebezpečí, které může v budoucnu hrozit (ohrožení života, ohrožení dětí)
- pocit, že nikdo nemůže pomoci

Prvním krokem z domácího násilí může být:

- telefonát na některou z linek důvěry
- telefonát na nepřetržitou DONA linku na tel. č. 2 51 51 13 13 (*viz www.donalinka.cz*)

Další místa odborné psychologické, sociální a právní pomoci:

Intervenční centra

Poradny pro rodinu, manželství a mezilidské vztahy

Občanské poradny

Poradny Bílého kruhu bezpečí

DONA Centrum

Krizová centra psychosociální pomoci

Azylové domy

V případě akutního nebezpečí je nutné přivolat pomoc:

Záchranné lékařské služby (tísňové volání 155)

Policie ČR (tísňové volání 158)⁹⁴

---

⁹⁴ Prospekty, DIECÉZNÍ CHARITA České Budějovice, Intervenční centrum

KDE HLEDAT POMOC

www.donalinka.cz - DONA linka – nepřetržitá telefonická pomoc - tel. č. 2 51 51 13 13

www.azylovedomy.cz/adresar.php - adresář azylových domů

www.capld.cz - linky důvěry

www.obcanskeporadny.cz - informace a seznam občanských poraden

www.epusa.cz - úřady státní správy a samosprávy ČR

www.amrp.cz - adresář rodinných poraden

www.bkb.cz - Bílý kruh bezpečí, o.s. - základní informace o domácím násilí, praktické rady

STÁTNÍ INSTITUCE:

www.mvcr.cz Ministerstvo vnitra ČR

www.mvcr.policie.cz Policie ČR, Policejní prezidium

www.mpsv.cz Ministerstvo práce a sociálních věcí ČR ⁹⁵

---

⁹⁵ Prospekty, DIECÉZNÍ CHARITA České Budějovice, Intervenční centrum

Pozor! Tento výtisk je pouze

K O N C E P T !

POLICIE České republiky

Krajské ředitelství policie Jihočeského kraje

Obvodní oddělení Čtyři Dvory

M. Chlajna 45

370 05 ČESKÉ BUDĚJOVICE

Výtisk č.:

Úřední záznam o incidentu se znaky domácího násilí

Dne ..... v ..... hod. bylo přijato oznámení o incidentu se znaky domácího (dále jen "incident"). Incident šetřili příslušníci Policie České republiky v místě .....

Zúčastněné osoby:

Násilná osoba:

Jméno a příjmení:

Datum narození:

Trvalý pobyt: Telefon:

Adresa pro doručování:

Ohrožená osoba:

Jméno a příjmení:

Datum narození:

Trvalý pobyt: Telefon:

Adresa pro doručování:

Oznamovatel:

Jméno a příjmení:

Datum narození:

Trvalý pobyt: Telefon:

Adresa pro doručování:

Vztah násilné a ohrožené osoby: .....

Násilná osoba obývá společné bydlení s ohroženou osobou: ANO - NE

Příloha č. 12 – strana 2/3

Forma páchaného násilí:

Zranění ohrožené osoby: ANO - NE

Zranění násilné osoby: ANO - NE Zranění jiných osob: ANO - NE

Podezření na požití alkoholu nebo jiných látek:

Násilná osoba: ANO - NE Silná žárlivost ANO - NE

Ohrožená osoba: ANO - NE Silná žárlivost ANO - NE

Počet nezletilých osob žijících ve společném obydlí: .....

Přítomnost nezletilých osob při incidentu: ANO - NE Přítomnost nezletilých osob při zákroku Policie ČR: ANO - NE

Škoda na majetku: ANO - NE

Při aktuálním incidentu ANO - NE použita zbraň. Při aktuálním incidentu ANO - NE použito skrčení.

Přítomnost znaků domácího násilí

1. Opakované a dlouhodobé násilí:

2. Vzrůstající intenzita násilí: ANO - NE

3. Jasně a nezpochybnitelně rozdělení rolí na násilnou a ohroženou osobu: ANO - NE

4. Násilí páchané ve společném obydlí: ANO - NE

Všechny typické znaky domácího násilí na místě prokázány: ANO – NE

Pomoc poskytnutá ohrožené osobě

Poskytnut kontakt na jiný st. orgán - který : .....

Poskytnut kontakt na neziskovou organizaci - kterou : .....

Jiná pomoc - jaká :

Byl uskutečněn převoz ohrožené osoby na jiné místo? ANO - NE

Otázky SARA DN:

Oddíl I : Násilí ve vztahu k blízké osobě

Dopouští se násilná osoba závažného fyzického nebo sexuálního násilí: ANO - NE

Vyhrožuje závažným násilím, sděluje své násilné úmysly: ANO - NE

Dochází ke stupňování fyz. nebo sex. násilí nebo výhrůžek ze strany násilné osoby: ANO - NE

Porušuje násilná osoba příkazy soudu a jiná nařízení: ANO - NE

Má násilná osoba názory a postoje, které schvalují násilí: ANO - NE

Oddíl 2 : Obecné sklony násilné osoby k násilí

Dopouští se násilná osoba obecné kriminality: ANO - NE

Jsou informace o problémech v předchozích vztazích: ANO - NE

Má násilná osoba pracovní nebo finanční problémy: ANO - NE

Má násilná osoba problémy s toxikomanii a jinými závislostmi: ANO - NE

Má násilná osoba problémy v oblasti duševního zdraví: ANO - NE

Oddíl 3 : Zranitelnost ohrožené osoby

Chová se ohrožená osoba rozporuplně ve vztahu k násilné osobě: ANO - NE

Má z násilné osoby extrémní strach: ANO - NE

Má ohrožená osoba problém se zajištěním svého bezpečí: ANO - NE

Existují objektivní překážky, které brání zajištění bezpečí pro ohroženou osobu (v bydlišti, ale i v zaměstnání): ANO - NE

Má ohrožená osoba závažné osobní problémy: ANO - NE

Byly splněny podmínky pro vykázaní násilné osoby? ANO - NE

Opatření proti násilné osobě

Zajištění dle § 26 zákona č. 273/2008 Sb.: ANO - NE

Umístění do PAZS dle § 17 zákona č. 379/2005 Sb.: ANO - NE

Zadržení dle § 76 zákona č. 141 /1 961 Sb.: ANO - NE

Vazba dle § 68 zákona č. 141/1961 Sb.: ANO - NE

Jiný způsob omezení:

Další významné skutečnosti a poznámky:

Potvrzení o vykázaní předáno vykázané osobě dne ..... v ..... hod.

Potvrzení o vykázaní předáno ohrožené osobě dne ..... v ..... hod.

Kopie Úředního záznamu o vykázaní předána místně Intervenčnímu centru dne ..... v ..... hod.

Kopie úředního záznamu o vykázaní předána místně příslušnému soudu, který bude rozhodovat v případě podání návrhu na předběžné opatření, dne ..... v ..... hod.

Kopie Úředního záznamu o vykázaní předána vykázané osobě dne ..... v ..... hod.

Kopie Úředního záznamu o vykázaní předána ohrožené osobě dne ..... v ..... hod.

Zpracoval:

Místně příslušné Intervenční centrum: .....⁹⁶

⁹⁶ Koncept, Obvodní oddělení Čtyři Dvory, České Budějovice

Policie České republiky

.....
č.j.

POUČENÍ OHROŽENÉ OSOBY

podle ustanovení § 21a až § 21d zákona č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky,
ve znění pozdějších předpisů (dále jen zákon o Policii České republiky)

V.....dne.....

Ve věci vykázání podle ustanovení § 21a zákona o Policii České republiky
proti.....(jméno a příjmení vykázané osoby)

POUČENÍ

Jako osobu ohroženou domácím násilím vás poučuji o tom, že bylo vydáno rozhodnutí o vykázání výše uvedené osoby z obydlí obývaného společně s vámi. Toto rozhodnutí o vykázání je účinné v okamžiku, kdy bylo sděleno vykázání osobě, a bylo vydáno z úřední povinnosti i v případě vašeho nesouhlasu. Na základě rozhodnutí je vykázána osoba povinna neprodleně opustit toto obydlí a po dobu 10 dnů je jí zakázáno se vrátit zpět do obydlí či jeho bezprostředního okolí. Porušením zákazu se vykázána osoba vystavuje nebezpečí postihu za přešůpek ve smyslu § 47 odst. 1 písm. a) zákona č. 200/1990 Sb., o přestupcích, ve znění pozdějších předpisů, nebo trestného činu ve smyslu § 171 odst. 1 písm. e) zákona č. 140/1961 Sb., trestní zákon, ve znění pozdějších předpisů, a to i v případě vašeho souhlasu s jejím vstupem do obydlí.

V případě porušení podmínek vykázání ze strany vykázané osoby neprodleně informujte Policii České republiky prostřednictvím tísňové linky 158.

Písemné vyhotovení rozhodnutí o vykázání bude zpracováno do 24 hodin od vstupu policisty do společného obydlí a poté vám bude doručeno na adresu trvalého bydliště, případně na jinou adresu, kterou za tímto účelem poskytnete. Písemné vyhotovení rozhodnutí bude obsahovat podrobné odůvodnění, poučení o opravném prostředku a další náležitosti podle zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů..

Je vaším právem ve smyslu § 76b zákona č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů, podat u příslušného soudu návrh na vydání předběžného opatření spočívajícího v povinném opuštění bytu nebo domu násilnou osobou a v zákazu navazování kontaktů násilné osoby s vámi. Podáním návrhu v průběhu vykázání, o kterém rozhodl policista, se zákonná 10denní lhůta prodlužuje až do pravomocného rozhodnutí soudu o tomto návrhu. Předběžné opatření soudu trvá 1 měsíc ode dne následujícího po dni, v němž uplynula zákonná 10 denní lhůta, a bude-li před ukončením této doby zahájeno řízení ve věci samé, může předseda senátu na váš návrh rozhodnout o prodloužení doby trvání předběžného opatření, a to až na dobu 1 roku. V této souvislosti vás žádáme, abyste informoval (a) Policii České republiky o tom, že jste v průběhu policejního vykázání podal (a) u soudu

návrh na vydání předběžného opatření.

O vykázání bude v souladu s § 21b odst. 2 zákona o Policii České republiky informováno intervenční centrum poskytující psychologické, sociální a právní služby. Toto intervenční centrum vás bude do 48hodin od doručení podnětu od Policie České republiky kontaktovat s nabídkou služeb. V případě potřeby se můžete obrátit i na jiné instituce, které poskytují psychologické, sociální a další služby v oblasti pomoci obětem domácího násilí. Za tímto účelem vám jsou předány kontakty na instituce v místě bydliště a kontakty na linky s nepřetržitým provozem.

Dále vás poučuji o tom, že uvedením nepravdivých skutečností se můžete dopustit trestného činu křivého obvinění podle § 174, pomluvy dle § 206 a poškozování cizích práv dle § 209 zákona č. 140/1961 Sb., trestní zákon, ve znění pozdějších předpisů, případně přestupku proti občanskému soužití dle § 49 zákona č. 200/1990 Sb., o přestupcích, ve znění pozdějších předpisů.

V době trvání vykázání bude provedena kontrola jeho dodržování ze strany vykázané osoby. V této souvislosti vás žádáme o poskytnutí součinnosti policistům provádějícím tuto kontrolu.

Prohlašuji, že jsem byl(a) poučen(a) ve smyslu shora uvedených ustanovení a poučení jsem porozuměl(a), což stvrzuji svým podpisem :

.....
Jméno, příjmení a podpis osoby

Poučení provedl(a) :

.....
Hodnost, jméno, příjmení a podpis policisty

.....
č.j.

POUČENÍ VYKÁZANÉ OSOBY

podle ustanovení § 21a až § 21d zákona č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky,
ve znění pozdějších předpisů (dále jen zákon o Policii České republiky)

V.....dne.....

Ve věci vykázání podle ustanovení § 21a zákona o Policii České republiky
proti.....(jméno a příjmení vykázané osoby)

POUČENÍ

Jako vykázanou osobu vás poučuji, že jste byl(a) v souladu s § 21a zákona o Policii
České republiky vykázán(a) na dobu 10ti dnů z obydlí

.....
(specifikace obydlí)

Vykázání se vztahuje na

.....
(specifikace prostoru, na který se vykázání vztahuje, včetně rozsahu bezprostředního
okolí společného obydlí).

Na základě tohoto rozhodnutí jste povinen (povinna) neprodleně výše
uvedené obydlí opustit a po stanovenou dobu je vám na základě zákona o Policii
České republiky zakázán vstup zpět do tohoto obydlí a výše specifikovaného
bezprostředního okolí, a to i v případě souhlasu ohrožené osoby s vaším vstupem.
Rozhodnutí o vykázání je účinné od okamžiku, kdy vám bylo sděleno.
Neuposlechnutím uloženého rozhodnutí o vykázání se dopustíte přestupku podle §
47 odst. 1 písm. a) zákona č. 200/1990 Sb., o přestupcích, ve znění pozdějších
předpisů, nebo trestného činu podle § 171 odst. 1 písm. e) zákona č. 140/1961 Sb.,
trestní zákon, ve znění pozdějších předpisů.

Podle § 21c zákona o Policii České republiky jste povinen (povinna) vydat
všechny klíče od společného obydlí, které držíte. Neuposlechnutím této výzvy se
dopustíte přestupku podle § 47 odst. 1 písm. a) zákona o přestupcích.

Podle § 21c odst. 1 zákona o Policii České republiky jste oprávněn vzít si ze
společného obydlí před jeho opuštěním výlučně věci sloužící vaší osobní potřebě,
osobní cennosti a dokumenty. Ve lhůtě do 24 hodin od opuštění společného obydlí si
pak za přítomnosti policisty můžete vzít další osobní věci a věci nezbytné pro vaše
podnikání nebo výkon povolání. Ve stanovené lhůtě můžete toto právo uplatnit pouze
jednou, a to po předchozí dohodě na adrese

.....
(adresa příslušné služebny Policie České republiky)

nebo telefonicky na č 974 .....

Písemné rozhodnutí o vykázání bude vyhotoveno do 24 hodin od vstupu policisty do společného obydlí a následně vám bude doručeno na adresu, kterou za tímto účelem poskytnete. V případě, že vám není známa adresa, na které se budete v době platnosti vykázání zdržovat, případně neposkytnete-li adresu z jiného důvodu, můžete si písemné rozhodnutí vyzvednout po uplynutí lhůty 24 hodin na adrese výše uvedené policejní služebny. Písemné vyhotovení rozhodnutí bude obsahovat odůvodnění, poučení o opravném prostředku a další náležitosti podle zákona č. 500/2004 Sb., správní řád.

Po uplynutí lhůty 10 dnů si na policejní služebně (adresa a telefonický kontakt uvedeny výše) můžete vyzvednout klíče, které jste policistovi předal(a) podle § 21c zákona o Policii České republiky. Klíče vám budou vydány za předpokladu, že nebyl podán návrh na vydání předběžného opatření podle § 76b zákona č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů.

V případě podání návrhu na vydání uvedeného předběžného opatření se zákonná 10 denní lhůta prodlužuje až do pravomocného rozhodnutí soudu o tomto návrhu. Předběžné opatření soudu trvá 1 měsíc ode dne následujícího po dni, v němž uplynula zákonná 10 denní lhůta, a bude-li před ukončením této doby zahájeno řízení ve věci samé, může předseda senátu rozhodnout o prodloužení doby trvání předběžného opatření, a to až na dobu 1 roku.

Vykázání je na základě výše uvedených ustanovení zákona o Policii České republiky provedeno z úřední povinnosti, přičemž ohrožená osoba nemá možnost toto rozhodnutí ovlivnit.

V souladu se zákonem bude po vykázání provedena ze strany Policie České republiky kontrola dodržování vykázání, přičemž jeho nerespektování zakládá odpovědnost ze spáchání výše uvedeného přestupku či trestného činu, za který lze uložit trest odnětí svobody až na šest měsíců nebo peněžitý trest.

Toto rozhodnutí je správním rozhodnutím ve smyslu zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění zákona č. 413/2005 Sb., a jako takové nemá vliv na odpovědnost za přestupek či trestný čin.

Prohlašuji, že jsem byl(a) poučen(a) ve smyslu shora uvedených ustanovení a poučení jsem porozuměl(a), což stvrzuji svým podpisem :

.....
Jméno, příjmení a podpis osoby

Poučení provedl(a) :

.....
Hodnost, jméno, příjmení a podpis policisty

PŘEHLED INTERVENČNÍCH CENTER V KRAJÍCH						
KRAJ	ORGANIZACE	KONTAKTNÍ OSOBA	ADRESA	TELEFON	E-MAIL	WWW STRÁNKY
Jihočeský	Poradna Eva při Diecézní charitě v Č. Budějovicích	Mgr. Michaela Čermáková	Kanovnická 405/16 České Budějovice	386 351 887 603 281 300	cermakova@charitacb.cz	www.charitacb.cz
Jihomoravský	SPONDEA při ČČK Brno, o.p.s.	Mgr. Dagmar Úlehlová	Sýpka 25 600 Brno	541 213 732 739 078 078	ulehlova@spondea.cz	www.spondea.cz
Karlovarský	Okresní ústav sociálních služeb v Šokolově	Kateřina Štěpánková	Pochlovická 57 Kynšperk nad Ohří	352 370 153	stepankova.oussso@volny.cz	www.ouss.cz
Královéhradecký	Oblastní charita Hradec Králové	Gertruda Zadinová	Velké náměstí 37 500 01 HK	495 516 098	och@hk.caritas.cz	http://www.hk.caritas.cz
Liberecký	Centrum sociálních služeb Libereckého kraje	ředitel Mgr. Ivo Brát	Tanvaldská 269 Liberec	482 750 890 602 410 612	ivo.brat@csslk.cz	http://csslk.cz
Moravskoslezský	BÍLÝ KRUH BEZPEČÍ, o.s.	Mgr. Drahomír Ševčík	28. října 2556 702 00 Ostrava	597 489 207	donacentrum@quick.cz	www.bkb.cz
Olomoucký	Středisko sociální prevence Olomouc	ředitelka Mgr. Markéta Čožíková	Na Vozovce 26 779 00 Olomouc	585 427 141	ssp@jex.cz	www.ssp-ol.cz
Pardubický	SKP-CENTRUM Pardubice	Mgr. Jan Vojvodík	Bělehradská 513, 530 09 Pardubice	466 799 072	jan.vojvodik@skp-centrum.cz	www.skp-centrum.cz
Plzeňský	Diecézní charita Plzeň	Ing. Jiří Lodr	Hlavanova 369 Plzeň	377 223 861	lodr@dchp.cz	www.dchp.cz
Hlavní město Praha	MCSSP - Riaps / Acorus(poskytovatel manželství a mezilidské	ředitel PaedDr. Luczka Miroslav	Chelického 39 130 00 Praha 3	222 586 768	luczka@mcssp.cz	www.mcssp.cz
Středočeský	Poradna pro rodinu, občanské sdružení	PhDr. Marcela Škábová	Žižkovo nám. 168/1, 269 01 Rakovník	313 512 657	r.poradna@quick.cz	
Ústecký	Občanské sdružení SPIRÁLA	Mgr. Martina Voříšková	K Chatám 22, 403 40 Ústí nad Labem-	472 743 835 737 434 490	spirala.cki@volny.cz	www.volny.cz/spirala.cki
Vysočina	Psychocentrum - manželská a rodinná	PhDr. Olga Hinková - psycholožka	Pod Příkopem 4 586 01 Jihlava	567 308 855 731 458 726	psychocentrum@volny.cz	www.psychocentrum.cz
Zlínský	Poradna pro rodinu, manželství a mezilidské	Mgr. Lenka Rezková	U Náhonu 8208 760 01 Zlín	577 210 809	poradna.zlin@volny.cz	www.volny.cz/poradna.zlin

⁹⁷ Prospekty, DIECÉZNÍ CHARITA České Budějovice, Intervenční centrum

Bezpečnostní plán

- U někoho, komu věříte, si uschovejte náhradní klíče, oblečení, důležité dokumenty, lékařské předpisy a nějaký peněžní obnos.
- Uschovejte si jakýkoli důkaz o násilí (roztrhané oblečení, fotografie modřin a zranění atd.).
- Naplánujte si nejbezpečnější dobu k případnému útěku.
- Pamatujte si, kam se můžete obrátit o pomoc. Řekněte někomu, co se s vámi děje. Noste s sebou telefonní čísla svých přátel, příbuzných a azylových domů.
- Pokud jste v nebezpečí a potřebujete pomoc, zavolejte policii (tísňové volání 158, 156, 112).
- Pokud jste zraněn/a, jděte na pohotovost nebo k lékaři a oznamte, co se vám stalo. Požádejte je, aby vaši návštěvu zadokumentovali, případně vám napsali zprávu (viz materiály ke stažení – informační karty).
- Poučte své děti a určete jim bezpečné místo v bytě (pokoj, který jde zamknout) nebo v okolí (např. sousední dům, kam se mohou uchýlit, pokud potřebují pomoc). Ubezpečte je, že jejich úkolem je zůstat v bezpečí a ne ochraňovat vás.
- Domluvte si signál se sousedy – např. světlo venku je rozsvícené, zavolejte policii...
- Pokud jste napaden/a během telefonování na policii – nechejte telefon vyvěšený, hlasitě mluvte a křičte.
- Když přijede policie, jděte s ní do jiného pokoje, abyste mohl/a mluvit bez přerušování.
- Neodmívejte lékařské vyšetření.
- Po útoku neuklízejte ihned – důkazy (rozbité sklo, potrhané oblečení, chomáče vlasů...) sesbírejte do igelitového sáčku a předejte policii.
- Škody vyfotografujte, snímky dejte vyvolat i s datem.
- Zjistěte si jména a čísla policistů.

Zeptejte se policistů:

- Bude pachatel/ka do večera nebo v noci propuštěn/a?
- Jak mě ochráníte, pokud se rozzuří a stane se násilnější?
- Bylo by lepší, kdybych odešel/odešla?

- Nepopírejte násilí před dětmi, řekněte jim pravdu tak, aby jí porozuměly.
- Když nemáte dost času bezpečně odejít, nezdvíhejte malé dítě, protože bude ve vašem náručí zranitelnější.

Seznam užitečných rad pro možný únos dětí:

- Učte své děti rozpoznat, kde se nacházejí (jména měst, restaurací, cest...), vyznat se v mapě.
- Naučte je nechávat vzkazy na ubrouscích nebo na papírových utěrkách na toaletách.
- Naučte je, jak požádat o pomoc lidi oblečené v policejních nebo vojenských uniformách.

- Při soudním pojednávání se snažte nebýt nervózní, plačtivý/á a unáhlený/á.

Podrobnější rady pro případ, že:

- a) se chystáte na útěk z domu**
- b) máte děti**
- c) nevíte, co si vzít s sebou**
- d) nevíte, jak utajit svou adresu**
- e) potřebujete znát pravidla pro obranu při pronásledování (stalking)**
- f) násilnou osobou je dítě**

a) útěk z domu

1. Nenechte se uzavřít v části domu, kde nejsou okna ani žádný východ, nebo kde se nacházejí nějaké možné zbraně, jako je kuchyň nebo koupelna. Držte se dál od míst, kde jsou umístěny pušky a pistole, sekery, řetězy, palice a jiné nářadí. Hned když vycítíte, že se blíží násilnosti, snažte se násilnou osobu odvést pryč od těchto míst.
2. Zapamatujte si důležitá telefonní čísla, jako je krizová linka pro osoby ohrožené domácím násilím, policie, organizace pro zneužívané starší lidi, nebo místní azylový dům. Naučte děti používat telefon a zavolat policii, sousedy nebo někoho jiného, kdo může pomoci. Neukládejte tato čísla do paměti telefonu, protože by je mohl objevit váš partner/vaše partnerka.
3. Svěřte se přátelům nebo příbuzným, kterým věříte. Je důležité, abyste si vytvořil/a podpůrnou síť, kde se vám dostane pomoci. Pokud jste izolován/a od ostatních, bude to pro vás těžké, ale snažte se začít.
4. Naplánujte si únikové cesty ze všech dveří a oken, včetně těch ve sklepě a v horních patrech. Kterou cestu můžete použít, kudy se můžete dostat ven? Když bydlíte v paneláku, kde je východ jen skrze vchodové dveře, jak se dostanete ven? Rozhodněte se, co udělat, pokud je zima a vy se nemůžete zastavit a vzít si kabát. Co se stane v noci, kdy nic v okolí není otevřené a sousedé spí? Máte provaz, abyste se mohla spustit z okna v horním patře?
5. Promyslete si důvody, kvůli kterým byste mohl/a odejít během dne nebo noci, aby to násilnou osobu ještě více nevyprovokovalo. Možná musíte něco donést sousedům. Nebo jste si zapomněl/a tašku venku v autě. Když už jste venku, nezastavujte se, než dojdete k telefonu. Zavolejte hned policii nebo někoho, komu věříte. Policii můžete zavolat bezplatně (tísňové volání 158).
6. Rozhodněte se, kam půjdete, až se dostanete ven. Zjistěte ve svém okolí místa, kde mají otevřeno nepřetržitě – policie, hasičská stanice a nemocnice. Tam je dobré jít, protože vám mohou ihned pomoci a ochránit vás. Zeptejte se souseda, jestli můžete v případě nouze kdykoliv přijít. (Nebo zaklepejte na dveře komukoli. Většina lidí vám pomůže, nebo alespoň zavolá policii.) Pokud v okolí není jiné místo než např. hotel, rozhodněte se napřed, který to bude. Vyzkoušejte si tam několikrát jít, abyste to v čase krize viděl/a jako bezpečnější možnost než setrvání s násilnou osobou.
7. Rozhodněte se, jak se tam dostanete. Jezdí ve vašem okolí veřejná doprava i v noci? (Mějte u sebe vždy peníze nebo jízdenky na autobus, metro nebo taxi.) Můžete dojít tam, kam chcete, předtím než vás dostihne? Jsou kočárky pro děti na dostupném místě? Pokud máte auto, ujistěte se, že je vždy pojízdné. I kolo udržujte v dobrém stavu. Domluvte se s nějakým známým řidičem, aby vás v případě nouze vyzvedl, nebo se s vámi setkal na předem určeném místě blízko vašeho domova.

8. Domluvte se s vašimi přáteli nebo sousedy na hesle, které bude znamenat, že potřebujete pomoc. Zavolejte z okna nebo zvedněte telefon a řekněte: "Došla mi káva" nebo: "Hrozně mě bolí hlava" nebo: "Máš ještě ten červený šátek, co jsem ti půjčila?" nebo: "Potřebuju ten šroubovák, co jsem ti půjčil." Domluvte se s nimi, aby zavolali policii, když heslo uslyší. Požádejte je, aby zavolali policii, pokud uslyší něco, co zní jako probíhající napadení, pokud uslyší křičet nebo plakat vaše děti nebo zvuky násilí jako je rozbíjení nábytku nebo skla.
9. Zabalte si pohotovostní tašku s penězi, oblečením na převlečení a důležitými dokumenty. Také si uschovejte drobné na telefon, klíče od auta a od domu a dostatek peněz na taxík – nejlépe mimo dům tam, kde se k nim můžete rychle dostat. V nouzové situaci budete možná donucen/a odejít bez peněženky nebo tašky, kde si většina lidí nechává peníze, kreditní karty a klíče. Možná byste si tašku měl/a nechat u souseda nebo v kufru auta. Zvažte, zda ji nechat v práci. Nechte si dostatek peněz na zaplacení několika nocí v motelu, pokud je to místo, kam byste utekl/a.
10. Na venkově, kde v okolí není nikdo, kdo by vám pomohl a policie může být hodiny vzdálená, je ještě důležitější, abyste byl/a ve spojení s pomocnou sítí pro osoby ohrožené domácím násilím a spolu s nimi vytvořila bezpečnostní plán. Snad se vám podaří vymyslet způsob, jak zavolat někomu, kdo vám pomůže, když policie není schopná rychle zareagovat. Můžete si vytvořit "kamarádský systém", kdy se budete s jinou osobou pravidelně kontrolovat, vyvinete si hesla signalizující, že jste v nebezpečí a cesty, jak zajistit dopravu v případě krizové situace. Můžete danou osobu zburcovat, opustit dům a dojít na určené místo, kde vás ona nebo někdo jiný brzy vyzvedne. Nebo si můžete dohodnout místo, kde se budete schovávat, dokud nepřijde pomoc.

b) kdvž máte děti

Utíkat s dětmi je komplikovanější. Pokud se vše stane tak rychle, že děti nemůžete vzít s sebou, vraťte se co nejdříve s policistou a vyzvedněte je. Nejen že mohou být v nebezpečí zneužití ony samy, ale násilník se může rozhodnout, že je vezme jako rukojmí. Osoby ohrožené domácím násilím často neutečou z domu – i když je ohrožen jejich život – protože mají strach o své děti nebo se bojí, že je násilník nepustí zpět.

Zahrňte své děti do únikového plánu a nacvičte jej s nimi. Označte jim bezpečné místo, kde se mohou schovat a vysvětlete jim, aby utekly k sousedům, když uslyší, že začíná násilný incident. Ujistěte je, že jejich úkolem je být v bezpečí a ne vás ochránit.

Informujte orgán sociálně-právní ochrany dítěte (OSPOD) o důvodu pro opuštění bytu nebo domu. Navrhněte způsob komunikace s druhým rodičem.

c) co si vzít s sebou

Pokud vás násilí donutilo opustit domov, potřebujete co nejrychleji pomoc. Mějte proto důležité doklady – nebo jejich fotokopie – na místě, kde se k nim můžete okamžitě dostat nebo ve vašem únikovém zavazadle.

Násilné osoby často ničí rodné listy, očkovací průkazy a školní záznamy dětí, protože vědí, že bez nich bude vaše žádost o náhradní ubytování nebo o podporu zpožděna a děti se nebudou moci zaregistrovat v nové škole. Bez hotovosti nebo kreditních karet si nemůžete nic koupit. Pokud hrozí, že vám vezme kreditní karty, zapište si a

schovejte si předem někde jejich čísla. Dobrý nápad je mít vlastní kreditní karty, bankovní účet a úspory, pokud je to možné. Když během týdne ušetříte nějaké peníze, někam je pod svým jménem uložte. Bance dejte adresu na své pracoviště nebo na někoho, komu důvěřujete. Nechte si u spolehlivých přátel kopie všech důležitých dokladů, nebo si je uložte v práci do trezoru, máte-li možnost.

Ujistěte se, že následující věci jsou na bezpečném místě:

- řidičský průkaz a technický průkaz od auta
- rodné listy
- občanský průkaz
- průkazy pojištění
- pasy a imigrační dokumenty
- záznamy o školní docházce dětí
- lékařské předpisy, léky, brýle
- důkazy o domácím násilí – lékařské záznamy, policejní záznamy a jiné
- bankovní karty, kreditní karty a šeková knížka
- váš adresář s telefony

Dokud se váš život nestabilizuje, požádejte přátele nebo příbuzné, aby s vámi několik dní zůstali. Dokonce i to, že si domů často zavete přátele, aby vás morálně podpořili, dá násilné osobě vědět – pokud pravidelně projíždí kolem vašeho domu – že nebýváte doma sám/sama. (Ale pokud vás bude podezřívát, že vás navštěvuje jiný muž/jiná žena, může to být nebezpečné).

d) jak utajit svou adresu

Pokud nechcete, aby váš/vaše bývalý/á partner/ka věděl/a, kde jste, buďte velmi opatrný/á při udávání adresy. Adresy mohou být lehce vypátrány přes osobní záznamy, jako jsou daňová priznání, lékařské zprávy, registrace voličů, přes školy, lékařské ordinace, veřejné knihovny a videopůjčovny. Dokonce předpisy na brýle mohou být sledovány. Než někomu dáte svou skutečnou adresu, promyslete si to.

Nepředplácejte si žádné doručování do domu – noviny, mléko nebo plenky. Vyhněte se dovozu jídla (většina rozvázkových obcerstvení pracuje s počítačem, takže vaše adresa a telefonní číslo jsou evidovány).

Použijte adresu do práce nebo adresu někoho, komu ve všem důvěřujete. Vysvětlete přátelům a rodině, jak je důležité tajit vaši adresu. Možná se pokusí okouzlit nebo přinutit někoho vám blízkého, aby odhalil vaši adresu. Řekne, že vás chce jen na minutu vidět nebo vidět své děti. Může volat vaše přátele a vyhrožovat jim fyzickým násilím, když nedostane informace, které chce. Může předstírat, že je někdo, kdo vám má doručit důležitou zprávu a chtít vaše telefonní číslo. Připomeňte svým známým, jak je tento muž/tato žena nebezpečný/á a jak jednoduché je získat něčí telefonní číslo a najít ho. Řekněte jim, aby oznámili policii výhrůžky nebo obtěžování, kterému jsou vystaveni.

e) pravidla při pronásledování (stalking)

Pronásledování (stalking) je úmyslné, zlovolné pronásledování, které ohrožuje vaši bezpečnost a snižuje kvalitu života. Hlavním znakem je opakované a dlouhodobé obtěžování známé či neznámé osoby nevyžádanou a nechtěnou pozorností.

Pronásledování vždy narušuje privátní sféru života.

Typické projevy nebezpečného pronásledování:

- opakované a pro oběť skličující pokusy o kontakt cestou dopisů, telefonátů, mailů, SMS, zasíláním drobných předmětů apod.
- demonstrování moci v podobě přímých nebo nepřímých výhrůžek, které u normální, „rozumné“ osoby vzbuzují oprávněný strach a obavy (např. pravidelné sledování oběti v odstupech 1 metru cestou z práce domů)
- ničení věci

Naučte se žít, jako byste bydlel/a ve velice nebezpečné části světa. Vždy buďte ostražitý/á.

Tady jsou některé sebeobrané tipy, kterými se můžete řídit:

- nenakupujte vždy ve stejnou dobu, změňte banku, supermarket i nákupní středisko
- když jdete do kostela, školy nebo do společnosti, mějte sebou vždy člena rodiny nebo známého
- pokud pronásleduje vaše auto, tiskněte houkačku nebo alarm, abyste ho/ji vystrašil/a, zastavte u nejbližšího obchodu nebo jiného místa, kde je hodně lidí a zavolejte pomoc
- noste sebou u klíčů legální pepřový spray, spray se slzným plynem nebo alarm (některý typ alarmu si můžete zavěsit na krk jako přívěšek, funguje ale jen ve vzdálenosti menší než 30 – 50 metrů od vašeho telefonu)
- nastavte záznamník tak, abyste mohl/a nahrávat hovory, kdykoliv zvednete telefon. Vždy mějte přístroj zapnutý. Také si připravte další volné pásky, abyste mohl/a vyndat pásku s výhrůžkami a vzít jí na policii nebo k vyšetřovateli jako důkaz. Telefonní obtěžování je složité dokázat jen se samotnými telefonními záznamy. Záznamy totiž ukazují, že bylo voláno z určitého čísla, ale není tu žádný důkaz o tom, kdo volal. Z nahrávek volání mohou úřady nejen identifikovat hlas, ale i slyšet zlobu nebo hrozby.
- vždy u sebe noste mobilní telefon, abyste mohl/a kdykoliv zavolat pomoc

g) když násilnou osobou je dítě

Postup řešení domácího násilí v případě, že násilnou osobou je dítě ve věku do 18 let, má určitá specifika. Do 18 let jste za své dítě zodpovědní. Jste jeho zákonný zástupce, z čehož vám vyplývají určitá práva a povinnosti. Z těchto důvodů není možné vašeho nezletilého potomka donutit k tomu, aby opustil váš byt bez možnosti náhradního ubytování a péče. Můžete však za své dítě rozhodnout. Máte možnost umístit ho do diagnostického nebo výchovného ústavu. Obratě se na kurátora dětí a mládeže z

odboru sociálních věcí městského (obecního) úřadu, vysvětlíte mu, co se doma děje, sdělte svou představu řešení. Většinou je třeba dlouhodobější spolupráce. V opravdu vážných případech může soud nařídit ústavní výchovu.

Je možné, že vaše dítě potřebuje odbornou psychiatrickou či psychologickou pomoc. S vaším souhlasem může zůstat v péči odborníků v psychiatrické léčebně, v centrech pracujících s problémovou mládeží.

Pamatujte, že důležité je začít řešit agresivní chování co nejdřív. Čím dříve se s agresí začne pracovat, tím je větší pravděpodobnost úspěchu. Pomoci vám mohou odborníci, např. školní psychologové, dětské psychologové a psychiatři, etopedi. Naleznete je v samostatných organizacích nebo v různých zařízeních pracujících s problémovými dětmi a mládeží. Agresivní chování svého potomka můžete konzultovat anonymně na linkách důvěry pro dospělé, na Rodičovské lince, na lince Dona a v poradnách Bílého kruhu bezpečí.

Zdroj: <http://www.donalinka.cz/>

ABSTRAKT

MIKEŠOVÁ, M. *Domácí násilí a interdisciplinární přístupy k jeho řešení: bakalářská práce.*

České Budějovice: Vysoká škola evropských a regionálních studií, o. p. s., 2009, 90 s.
Vedoucí bakalářské práce: prof. PhDr. Emanuel Pecka, CSc.

Klíčová slova: domácí násilí, oběť, pachatel, interdisciplinární spolupráce, instituce, zákon, pilotní projekt, DONA centrum, intervenční centrum

Domácí násilí je velmi rozšířený a současně nejméně kontrolovaný druh násilí. Zahrnuje v sobě všechny projevy fyzického, sexuálního a psychického násilí páchaného mezi jednotlivými členy rodiny, dle zahraničních i tuzemských výzkumů v naprosté většině páchaného muži vůči ženám - vlastním manželkám, dětem, družkám či partnerkám, ale i dětí vůči svým rodičům či prarodičům. V mnoha případech si oběti ani neuvědomují, že něco není v pořádku. Domácí násilí není omezeno jen na ženy. V některých případech jsou oběťmi i muži a staří lidé. Skutečné domácí násilí se opakuje a stále stupňuje. V oběti vzniká vzrůstající strach vůči agresorovi a domov přestává být útočištěm a domovem. Asi největším problémem u tohoto druhu násilí je fakt, že se hrubosti a krutosti odehrávají za zavřenými dveřmi bytů, převážně bez svědků a bez důkazů. Velice často se oběť bojí z různých důvodů cokoliv sdělit. (např. ze studu apod.). Domácí násilí není normální jev a nikdo není povinen snášet ponižování ze strany partnera, dětí či rodičů. V naprosté většině případů je první projev násilí začátek, uvěří-li oběť sebekajícnějším slibům a omluvám násilníka, dopad je stejný a on či ona se stejně nezmění. Při řešení této problematiky bylo a je nutností změnit postavení ze strany státu, ale i pohled ze strany veřejnosti. Velkým přínosem v boji proti domácímu násilí byla nejen změna v zákonech, ale i vznik interdisciplinární spolupráce. Spolupráce a informovanost mezi státními i nestátními orgány. Díky pozitivním výsledkům interdisciplinární spolupráce, lze konstatovat, že je zde rychlá pomoc obětem DN, tak aby mohli co nejdříve žít „normálním“ životem a dále účinný boj proti DN samotnému.

ABSTRACT

MIKEŠOVÁ, M. *Domestic Violence - an Interdisciplinary approach: Bachelor Thesis* .

České Budějovice: The College of European and Regional Studies, o. p. s., 2009, 90 p.
Supervisor: prof. PhDr. Emanuel Pecka, CSc.

Key words: domestic violence, victim, aggressor, interdisciplinary cooperation, institution, law, pilot project, DONA centre, intervention centre

Home violence is a widespread and at the same time the least controlled kind of violence. It includes all forms of physical, sexual and psychical violence committed among the individual members of the family. According to both foreign and domestic research, in most cases committed by men on women – wives, children, spouses and partners, but also by children on their parents and grandparents. In many cases children do not even realize that something is not in order. Home violence is not limited to women. In some cases the victims are men and old people. Real home violence constantly repeats and graduates. Growing fear of the aggressor appears in the victim and home is no longer shelter and home. Probably the biggest problem with this form of violence is the fact that the terror is hidden behind the closed doors of flats, mostly without witnesses and evidence. Very often the victim is afraid to reveal anything (e.g. for shame). Home violence is not a normal phenomenon and nobody is obliged to undergo the humiliation from the partner, children or parents. In majority of cases, the first occurrence of violence is the beginning if the victim believes the repenting promises and excuses of the aggressor, the impact is the same and he or she will not change anyway. When dealing with the situation it is necessary to mention the role of the state, but also the way the public views it. A big contribution to the fight against home violence was not only the change in the law, but also the formation of interdisciplinary cooperation, cooperation and sharing of information between both the state and private institutions. Thanks to positive results of interdisciplinary cooperation, one may say that there is a fast help to the victims of home violence so that they can live „normal“ lives as soon as possible and further, the efficient fight against home violence itself.